

MKR-SAK 22/02

**OPPFØLGING AV SAKER I DE ØKUMENISKE
ORGANISASJONER**

Saksbehandler:

Generalsekretæren

Dokumenter:

Saksfremstilling

NKR:

- Referat fra styremøte i Norges kristne råd 5.2.02 (*følger vedlagt*)
- Årsrapport 2001 og protokoll fra Rådsmøte 2001 (*kan fås ved henvendelse*)

PORVOO:

- Church Leadership in a changing World – Conference Recommendation Draft (*følger vedlagt*)

KEK:

- Rapport om forberedelsesarbeidet for KEK generalforsamling (*mailes*).

KV:

- Rapport från möte med specialkommissionens för frågan om de ortodoxa kyrkornas medverkan i KV i Berekfurdö 15.-21.11.2001 v/ **Voitto Huotari** (Rapport nr. 4/2002) (*følger vedlagt*)
- Rapport fra WCC Executive Committee-møte på Nyborg Strand, 19.-12.2.2002 v/**Anders Gadegaard** (Rapport nr. 9/2002) (*følger vedlagt*)
- Rapport fra Meeting of the WCC Executive Committee, 19-22 February 2002 v/**Konrad Raiser** (Rapport nr. 10/2002) (*følger vedlagt*)

LVF:

- Notat fra KNs generalsekretær om arbeidet med å omstrukturere LWS (*mailes/deles ut på møtet*)

STYREMØTE I NORGES KRISTNE RÅD

Tid og sted

Kirkens Hus den 5.2.02

Tilstede

Billy Taranger, Marie-Anne Sekkenes, Sveinung Lorentsen, Else-Britt Nilsen, Arnfinn Løyning, Marit Berre, Olav Skjevesland, Arne G. Ellingsen, Stig Utne

Administrasjonen: Ørnulf Steen. Lars-Erik Nordby, Gro Elin Vinnes sak 3.03.02 og Bjørg Haugstulen sakene 3.03.02 og 3.04.02

Meldt forfall: Odd Hjertås

Det ble bemerket at det var viktig at kirkene sendte sine varerepresentanter eventuelt en annen representant.

Møtet ble innledet med andakt av sr. Else-Britt Nilsen i kapellet.

Referatsaker

1.01/02 Referat fra felles AU-møte NFR og NKR 22.01.02

Vedtak: Referatet tatt til etterretning.

Rapporter og orienteringer

2.01/02 Rapport fra Norges Frikirkeråds omstrukturingsutvalg.

Det forelå rapport fra utvalg i NFR med forslag til den fremtidige strukturen for Norges Frikirkeråd, Frikirkenes Globale Informasjon og Frikirkelig studieforbund.

Momenter fra samtalen:

Det ble uttrykt tilfredshet med konklusjonen i innstillingen der NFR ser for seg et nærmere samarbeid med NKR. NKR ønsker å være åpen og fleksibel i forhold til ulike løsninger når det gjelder samarbeid. NKR er først og fremst en organisasjon som arbeider med kristen enhet. NKR er også opptatt av religionspolitikk og rettigheter, men da som del av denne videre og overordnede målsetting for organisasjonen. En ser at det vil bli økt oppmerksomhet om-

kring religionspolitiske spørsmål i forbindelse med innstillingen fra Kirkerådets stat/kirke-utvalg. NKR ser seg selv som en aktør i den interreligiøse dialogen som også favner videre enn det rent religionspolitiske.

Det ble nevnt at det er ønskelig å se på sammenfallende oppgaver og grenseoppganger mellom NKR, NFR og NORME med utgangspunkt i den enkelte organisasjons hovedmålsettinger.

NKR ser gjerne at kirkelig global informasjon organiseres som et økumenisk prosjekt der også NKR kan delta.

Vedtak: Norges kristne råds styre uttrykker ønske om å videreutvikle samarbeidet med Norges Frikirkeråd og ber om at synspunkter fra samtalen i styret formidles til NFRs ledelse.

2.02/02 **Aktuell rapport fra sekretariatet**

Generalsekretæren rapporterte om en spennende oppstart i ny stilling.

Det er nå 8 ansatte i NKR 4 i fast stilling og 4 i prosjektstillinger. Dette utgjør til sammen 6 årsverk.

Hilde Salvesen er ansatt i prosjektstilling i NEPAR fra 1.2.02 for en periode av tre måneder. Hun vil arbeide spesielt med Colombia.

Knut Refsdal fortsetter i 20 prosent stilling til sommeren. Denne kan økes fleksibelt til 40 prosent etter behov i prosjektet og innen rammen av det som er mulig for Knut.

NEPAR

Det er søkt om midler til pastoralkonferanse for Norge og Angola.

Hilde Salvesen har påbegynt arbeidet med Colombia.

Det planlegges kursing av misjonærer i konflikt og forsoningsarbeid i samarbeid med Bistandsnemnda.

Studiebok for ungdom

Redaksjonsgruppen er godt i gang med arbeidet med et manus til Studieboken for ungdom.

NTSF

Den 6. februar arrangeres seminar om "Ordinasjonens teologi og terminologi" i samarbeid med "Det nordiske ordinasjonsprosjektets norske gruppe." 25 påmeldte.

Den 5. mars arrangeres det en konsultasjon om "Økumenikk – Mulighet og utfordring i den teologiske undervisning" for lærere ved våre fakulteter, høyskoler og seminarer.

Den 19.-22. september inviteres det til Nordisk lokaløkumenisk studiereise til Stockholm.

Tiår mot vold

Domprost Olav Dag Hauge er leder av hovedkomiteen.

Tiåret mot vold har fått tilsagn om kr.100 000 kroner fra Justisdepartementet. Det er dessuten søkt departementene for Kultur og kirke, Kommunal- og barn og familie om kr.300.000 via en søknad som er sendt Statsministerens kontor og samordnes derfra i forhold til departementene. Det er videre søkt Opplysningsvesenets fond om 200 000 kroner.

Fjoråret gikk ut med et underskudd på 50 000 kroner.

Taizé

Prosjektet har nå følgende samarbeidspartnere: Den norske kirke, Aropagos, KFUM/KFUK, Korsvei og Norges kristne råd. Det vil bli arbeidet med å skape en bredere økumenisk plattform blant samarbeidspartnerne.

Det arbeides med utgivelse av Taizésangbok i samarbeid med Verbum forlag.

FOCCISA-Norden

Ingrid Vad Nilsen deltok på møte i FOCCISA-Norden i Botswana i forrige uke. Arbeidet er gjenopptatt. Det er utarbeidet et "Memorandum of Understanding" som regulerer det videre arbeidet. Med dette er konflikten fra 2001 løst.

NKR har nå ansvaret for den praktiske koordineringen på nordisk side. Ørnulf Steen er co-moderator sammen med David Modiega fra Botswana Christian Council.

Hefte for ektepar som er gift på tvers av kirkesamfunn og religioner.

Manuset er nå så godt som ferdig. Målet er at heftet skal foreligge til Rådsmøtet.

Flyktningekonsultasjon

NØFI er praktisk arrangør for den årlige flyktningekonsultasjonen i regi av Nordisk Økumenisk Råd. Denne avholdes 15.-17.mars i Oslo. Det gis et spesialtilbud til deltagere på NKRs og NFRs årsmøter.

Salmebase

Det er sendt søknader til Kultur- og kirke departementet om økonomisk bidrag. Flere kirkesamfunn arbeider nå med å overføre sine salmer til data. Dette må sikres godt.

Den store utfordringen fremover blir arbeidet med rettighetsspørsmål knyttet til databasen.

Vedtak: Rapporten tatt til etterretning.

Saker

3.01.02 Rådsmøtet 2002

Arbeidet med Rådsmøtet 2002 den 14. og 15. mars ble videreført. Rådsmøtet avholdes samordnet med årsmøtene i NFR, FSF og FGI i lokalene til Templet korps i Frelsesarmeen.

Vedtak:

1. Papirene til Rådsmøtet sendes ut til styret på mail til endelig godkjenning.
2. Administrasjonen setter ned en resolusjonskomité bestående av medlemmer fra kirkene og administrasjon. Komiteen utarbeider resolusjonstekster som ligger ferdig før Rådsmøtet.

3.02.02 Kirkeledermøtet 2002

Generalsekretær har vært i møte med AU for Bispemøtet og drøftet program.

Vedtak: Kirkeledermøtet 2002 avholdes mandag 27. mai kl 17-21. Temaet for kirkeledermøtet 2002 blir "Tiåret mot vold – bygg freden".

3.03.02 Regnskap 2001

Regnskapet for 2001 ble gjennomgått, bearbeidet og endelige disposisjoner ble foretatt. Dette arbeidet avsluttes i samarbeid med leder og administrasjon. Styret var ikke tilfreds med de betalingsrutiner som nå foreligger i samarbeidet med Frikirkerådet. Administrasjonen går gjennom rutineene for dette og rapporterer til styret.

Norges kristne råd benytter seg av KNIF-Avtalen og skifter bankforbindelse til Sparebanken Pluss i Kristiansand.

Budsjettet for 2002 må justeres på grunnlag av endelige regnskapstall for 2001.

Vedtak: Styret anbefaler regnskapet for 2001 godkjent med de endringer som fremkom i møtet. De endelige regnskapene utsendes til styret.

Budsjettet for 2002 justeres på bakgrunn av endelige regnskapstall og de momenter som fremkom i møtet.

Styret godkjenner at Norges kristne råd skifter bankforbindelse til Sparebanken Pluss.

3.04.02 Budsjett 2003

Siden Norges kristne råd nå har kommet inn på fast plass i Statsbudsjettet, må det foreligge et foreløpig budsjettforslag til 1. mars 2003.

Vedtak: Administrasjonen utarbeider et foreløpig budsjett for 2003. Dette sendes til styret for godkjenning slik at det kan oversendes departementet innen 1.3.02.

3.05.02 Tilsetting av prosjektleder for Ti-året mot vold

Pastor Knut Refsdal, Metodistkirken i Sarpsborg, har siden 15. februar 2001 i perioder vært deltidsansatt som prosjektleder for Ti-året mot vold.

I forståelse med Hovedkomiteens leder, domprost Olav Dag Hauge og med Metodistkirken, foreslår administrasjonen at Knut Refsdal blir tilsatt i full stilling for en periode på tre år fra 1. august 2002. Styret ba om at det i arbeidsavtalen tas uttrykkelig forbehold om det økonomiske grunnlag som forutsetning for ansettelsen.

Vedtak: Knut Refsdal tilsettes som prosjektleder for "Tiåret mot vold - bygg freden" for en tre års periode fra 1. august 2002.

3.06.02 Retningslinjer for ubenyttede midler "Jubileum 2000"

Generalsekretæren fremla forslag til retningslinjer for ubenyttede midler fra "Jubileum 2000"

Det ble videre lagt fram et brev i sakens anledning fra biskop Ole Chr. Kvarme og referert fra et innkommet brev fra tidligere prosjektleder Svein Helge Rødahl.

Etter samtale i styret var det enighet om følgende retningslinjer:

- ❖ Ettersom ubenyttede midler fra "Jubileum 2000" overføres til det nye prosjektet "Tiåret mot vold- bygg freden" skal de tiltak og aktiviteter prioriteres som kan bidra til å se sammenhengen og lenke sammen de to økumeniske prosjektene.
- ❖ Midlene benyttes til aktiviteter og tiltak der minst to kirker i Norge er involvert, m.a.o prosjektet skal være klart økumenisk både i planlegging og gjennomføring. Prosjekter som er internasjonale aktiviteter skal bidra til å styrke økumeniske relasjoner både i Norge og de/det andre land og ha en tydelig komponent av ti-årets overordnede målsetting.

- ❖ Det må foreligge søknad som inneholder konkrete planer og budsjett for tiltak som det bevilges midler til. Styret for NKR bevilger penger etter innstilling fra sekretariatet.

Vedtak: Styret gir sin tilslutning til ovenstående retningslinjer for disponering av ubenyttede midler etter Jubileum 2000 og fordeler midlene på følgende hovedområder.

1. Brygge/gatekapell inntil kroner 100 000
2. Tiltak i Midtøsten inntil kroner 150 000
Av disse stilles kroner 50 000 til disposisjon for Borg Bispedømme.
3. Startkapital for fond for lokaløkumeniske tiltak innenfor "Tiåret mot vold – Bygg freden" kroner 100 000

3. 07.02 Strukturendringer i Norges kristne råd.

Etter en kort drøfting var det enighet om følgende vedtak.

Vedtak: Det settes av tid på Rådsmøtet til en samtale om den fremtidige strukturen i Norges kristne råd. Administrasjonen finner frem til tre innledere ut fra forslag som fremkom i møtet.

3.08.02.1 Nettverk Norden – retningslinjer for samarbeid mellom nasjonale kirkeråd i Norden.

Det forelå forslag til retningslinjer utarbeidet på grunnlag av samtaler mellom generalsekretærene for de nasjonale råd.

I samtalen ble det etterlyst konkretiseringer av hvilke saker som det arbeides med i nettverket, det ble spurt om møtefrekvens og understreket at forholdet til NER må klargjøres.

Vedtak: Med de kommentarer og forslag til endringer som fremkom i møtet ga styret sin tilslutning til retningslinjene.

Eventuelt

4. 01.02 Regler ved overgang til Den norske kirke

Arnfinn Løyning redegjorde for en aktuell sak hvor en av kirkens pastorer hadde søkt en stilling i Den norske kirke. Pastoren måtte melde seg inn i Den norske kirke før søknaden kunne bli vurdert.

Vedtak: Styret ber om å bli orientert om den videre utvikling i saken

Møteplan våren 2002:

**14-16/3 Rådsmøte,
28/5 Kirkeledermøte,
29/5 Styremøte**

Billy Taranger
Leder

Ørnulf Steen
Generalsekretær

Lars-Erik Nordby
sekretær

MKR-SAK 22/02**OPPFØLGING AV SAKER I DE ØKUMENISKE ORGANISASJONER****Saksbehandler:****Generalsekretæren****NORGES KRISTNE RÅD (NKR)**

Fra styreprotokollen er det viktig å merke seg at arbeidet i Norden-Foccisa er gjenopptatt. Mellomkirkelig råd ble på møtet i september i fjor orientert om den tillitskrisen som oppsto under Evalueringsmøtet i Finland og som utløste at Sør annonserte et moratorium i kontakten med oss i Nord. Denne positive utvikling har også kunne skje ved Mellomkirkelig råds medvirkning. En skal imidlertid ha klar bevissthet om at sår er skapt, og at samarbeidet videre må ledes på en god måte.

Rådets medlemmer bør merke seg at NKRs styre har avsatt tiloversblevne midler fra Jubileum 2000 til "Tiltak i Midtøsten". Det bør være mulig for menigheter og bispedømmer å søke fra denne potten til initiativ og kontaktarbeid i Midtøsten .

Rådet bør videre merke seg at NKR i inneværende år vil arbeide med å foreslå mulige strukturendringer i organisasjonene. Saken ble kort berørt under årets Rådsmøte. Når styret eventuelt vet hva det vil anbefale, vil medlemskirkene få dette til uttalelse. Saken vil da bli forberedt for behandling i MKR.

På nordisk plan er et nytt lite - men viktig skritt tatt av de nasjonale økumeniske rådene gjennom dannelsen av "Nettverk Norden - retningslinjer for samarbeid mellom nasjonale kirkeråd i Norden".

Forslag til vedtak:

Protokoll fra styremøte i NKR 5.2.2002 tas til orientering.

PORVOO**Kyrkjeleiarmøte i Porvoo-fellesskapet, Tallinn, 7.-12. mars 2002**

Som ein del av oppfylgjinga av Porvoo-avtalen vert alle kyrkjeleiarane i Porvoofellesskapet samla til ein kyrkjeleiarkonferanse kvart 4. år. Denne gang deltok Ernst Baasland, Gunvor Kongsvik og Tormod Engelsviken frå vår kyrkje. I tillegg deltok teologisk konsulent Joar Haga som medlem av Porvoo Contact Group.

Tema for konferansen var "Church Leadership in a changing World". Konferansen var delt opp i ulike sesjonar som kvar for seg hadde eit undertema og innleiarar. Dette førte til at eit

breitt spekter av saker vart kommentert, men at det samlande perspektivet var avgrensa til leiarskap, ei overskrift som det er mogleg å putte det meste under.

Rapportane frå kyrkjene vert tillagt stor vekt, ettersom ein forstår fellesskapet meir som ein "communion" enn som eit økumenisk eksekutivorgan. Tormod Engelsviken tala om utfordringar til leiarskap frå eit norsk perspektiv. Han nemnde spenninga mellom embete og råd og den sterke lek-tradisjonen som karakteristisk for situasjonen i Dnk. I tillegg nemnde han at kvinnelege kyrkjeleiarar, inkludert biskopar, vert forventa å bli sett på som likeverdige med deira mannlege kollegar. Bakgrunnen for dette er reservasjonen som Church of England har mot prestar som er ordinerte av kvinnelege biskopar. Embetsutgreiinga vart også nemnd.

At det er **store spenningar** mellom medlemmene i Porvoo-fellesskapet, kom særst tydeleg til uttrykk i starten av møtet. Biskop Jonas Kalvanas frå Litauen sa i sin rapport at det var fælt å sjå at mange kyrkjer var "more committed to promoting a liberal social agenda which includes the ordination of women and homosexuals than in the preaching and teaching of the saving Gospel". Dette fekk KG Hammar til å protestere kraftig og truge med å reise frå heile konferansen. Det heile roa seg etterkvart, men det er verd å leggje merke til kor stor innverknad Missouri-synoden har på kyrkjene i Latvia og Litauen.

Diakontenesta var mellom dei interne leiartema som vart drøfta. Biskop Erik Vikstrøm som ga ei innleiing om diakonatet i dei nordiske kyrkjene, meinte at diakonatet her hadde utvikla seg "mot altaret" og blitt ein del av det eine embetet kring ord og sakrament etter Porvoo-avtalen. Han meinte at det var ein fare i at tenesta ikkje vart teneste for verda, men presteteneste i streng forstand. Samstundes ser ein at anglikanarane er i ferd med å restrukturere diakonatet kraftig: Ein ynskjer ei permanent teneste som er vendt mot dei fattige i verda. Utfordringa er å velje mellom ei reell (ordinert) presteteneste og ei teneste som er vendt mot verda, dersom ein ynskjer ein klår profil på diakontenesta og ikkje berre ei teneste som rommer alt og ingenting.

Tilhøvet mellom stat og kyrkje vart tematisert i samband med eksternt leiarskap. Forutan orientering om arbeidet til Stat-kyrkje komiteen i Den norske kyrkja, tok Ernst Baasland opp eit sosial-etisk tema, nemlig forureininga frå Sellafeld-anlegget i Storbritannia. Han fortalde om den kyrkjelege deltakinga i Sellafeld-aksjonen og klargjorde at Den norske kyrkja ynskjer å utfordre kyrkjene i Storbritannia, særleg Church of England til å arbeide for å fremja saka for styresmaktene. Saka vart ikkje drøfta i plenum, men erkebiskopen av York lova å ta dette opp i House of Lords.

Mot slutten av konferansen vart deltakarane plassert i seks grupper som skulle kome med framlegg til korleis ulike område i Porvoo-samarbeidet skulle handsamast i dei komande fire åra. Desse framlegga vart lagt fram og drøfta i plenum. Ei redaksjonsgruppe arbeidde med å skrive "Conference Recommendations" (se vedlegg) som summerte opp det gruppene hadde skrive. Sluttdokumentet fekk noko summarisk og uskarpt over seg, men kanskje var nettopp det talande for konferansen.

Møtet med den estiske kyrkja gjorde eit djupt inntrykk på oss som kjem frå kyrkjer som har fått utfalda seg i fridom. Det er ei kyrkja som er djupt nasjonalistisk – i den forstand at ho var ei av drivkreftene i frigjeringskampen frå Sovjet til nasjonal sjølvstende. Men ho er svært open for kontakt med andre deler av den verdsvide kyrkja, noko som i stor grad skuldast

erkebiskop Jaan Kiivit. Det er viktig at slike konferansar også vert lagde til dei baltiske landa, slik at dei framstår som jamstelte medlemmer i Porvoofellesskapet.

Conference recommendations" frå møtet er ikkje uten vidare enkle å forhalde seg til. TN hadde allereie på sitt møte i april hatt ei drøfting av ynskje om oppfylgjing i vår kyrkje. I TN-protokollen "framheva nemnda kor naudsynt det er å ikkje fordoble arbeidet i internasjonale økumeniske nettverk ved å laga parallelstrukturar. Porvoo-kyrkjene bør la det økumeniske arbeidet som ikkje direkte rører ved Porvoo-avtalen gå gjennom andre økumeniske fora som t.d. KEK og KV. I tillegg må ein i arbeidet framover konsentrere seg kring få, utvalgte område. I tråd med Porvoo-konsultasjonen i Durham 2000, bør det framleis vere eit fokus på ungdomsarbeid".

I dette protokollatet har TN sett ord på viktige prinsipp for vår deltaking i Porvoofellesskapet, og som det er naturleg blir sentrale i det oppfyljingsarbeidet som Porvoo Contact Group sit med ansvaret for å gjere.

Forslag til vedtak:

Mellomkyrkjeleg Råd rettar ein takk til Ernst Baasland, Gunvor Kongsvik og Tormod Engelsviken for deltaking i Porvoo Kyrkjeleiar møte.

Rådet gjer TN sine tilrådingar i høve konferansedokumentet til sine egne.

CHURCHES COMMISSION ON MIGRANTS IN EUROPA (CCME)

CCMEs generalsekretær var i Norge medio mars. Hun deltok bl.a. med informasjon om europeisk flyktningepolitikk under Den nordiske flyktningekonsultasjonen, og hadde samtaler om CCMEs vidare arbeid.

Generalforsamlingen skal finne sted fra 6. til 10. oktober, og MKR/AU vil foreta oppnevningene på møtet den 20. august.

En viktig sak på denne generalforsamlingen er forholdet mellom CCME, KEK og KV, på bakgrunn av en samarbeidsavtale som har vært i kraft siden januar 2001. Medlemskirkene er blitt bedt om å komme med innspill til en planlagt evaluering av denne samarbeidsavtalen. Noen ønsker at CCME skal gå inn som en del av KEK-strukturen og tenker seg at dette bør skje i form av at CCME får status som en kommisjon innenfor KEK.

I et forsøk på å prege premissene for denne evalueringen, har MKRs generalsekretær i et brev pekt på at evalueringen primært må se på gjennomføringen av Samarbeidsavtalen og ikke lage premature konklusjoner om at CCME skal gå inn i KEK-strukturen:

"Church of Norway thinks that the main purpose of the evaluation is to give an assessment of potential of this Agreement, and how the three parties to the Agreement are contributing to its fulfilment as intended, both in terms of personal and financial resources.

We think that the potential of the Agreement of Co-operation is much greater than what is seen so far, but we also think that two years is a too limited period to draw any certain conclusions on any major organisational change."

Det er generalsekretærens oppfatning at det er for tidlig å fastlegge noen holdning fra vår

kirke når det gjelder denne organisasjonsdebatten. Premissene og ulike løsningsforslag må først ses. Disse er det andre som må utarbeide.

På denne bakgrunn bør derfor Generalforsamlingen i CCME i oktober be om at Samarbeidsavtalen videreføres med tydelige meldinger om hvor det er rom for forbedringer.

Et annet spørsmål som er reist i Norge, er om medlemskapet til Den norske kirke burde "overføres" til Norges kristne råd. Det ville i så fall matche bedre det faktum at det nasjonale kirkelige utvalg som jobber med CCME spørsmål - NØFI (Norsk Forum for Innvandringsspørsmål) - ligger under NKR. Spørsmålet er ikke drøftet formelt med NKR.

Forslag til vedtak:

Tas til orientering. Mellomkirkelig råd ber MKR/AU oppnevne én delegat til generalforsamlingen i CCME 6.-10.10. 2002.

LUTHERSKE VERDENSFORBUND (LVF)

26.-27. februar arrangerte LVF en konsultasjon i Oslo med MKR som lokalt vertskap. Konsultasjonen var et ledd i LVFs studieprosjekt "Lutheran Identity in ecumenical Relationships" og målgruppen var LVFs nordiske medlemskirker samt VELKD:

Studieprosjektet har kome til som eit svar på det kompatibilitetsspørsmålet som vert reist, etter at lutherske kyrkjer underteiknar ulike økumeniske avtalar. Møtet hadde emnet "Episcopal Ministry within the Apostolicity of the Church" som tema. Ein bør leggje merke til at det nordiske fellesskapet var noko amputert: Finland var ikkje representert i det heile, medan Sverige sendte ein pensjonert prest som bur i Oslo. Dette skuldast nok delvis dårleg planlegging frå Genève, men også ein aukande skepsis til påverknad frå Leuenberg, slik dei "Porvoo-venlege" kyrkjene i Sverige og Finland hevdar.

Difor vart drøftingane noko ein-sidede, med vekt på at bispeembetet (*episkopos*) ikkje er naudsynt for kyrkja eller luthersk identitet, men at tilsynet (*episkopé*) er det. Dei synodale strukturane til dei reformerte kyrkjene vart forstått som eit uttrykk for tilsyn. Frå norsk side vart det understreka at bispeembetet fyrst og fremst er eit presteembete, og at det difor ikkje kan seiast at fylden eller einskapen i embetet er samla hjå biskopen. Danskane ynskjer at dei tyske kyrkjene skal vere med i utforminga av eit nordisk syn på bispeembetet, sidan dei berre har underteikna Leuenberg-konkordien. VELKD var representert på møtet ved presidenten, som hevda at bispeembetet i Tyskland slett ikkje var eit eintydig teikn på einskap, men heller ga assosiasjonar til "førarprinsippet". Biskopane har eit stort administrativt ansvar i Tyskland, men med det kjem dei lenger bort frå forkynning og forvaltning av sakramenta.

Det er laga eit uformelt notat til konferansen.

Fra Den norske kirke deltok TNs leder Jan Olav Henriksen, Vidar Haanes fra NØM og Joar Haga.

Forslag til vedtak:

Tas til orientering

KIRKENES VERDENSRÅD (KV)

Rapporten fra det ene av de to nordisk lutherske medlemmene av den såkalte Spesialkommisjonen gir en meget god oppdatering av hvor dette viktige arbeidet står ca. et halvt år før det avsluttes etter planene. Som tidligere redegjort for i MKR, er det på mange måter morgendagens KV som er på tegnebrettet. Det er oppløftende å lese at arbeidet i seg selv så langt synes å ha bidratt til en bedre atmosfære innad i KV.

Rådet bør merke seg framdriften. Den er slik at Sentralkomiteemøtet i Genève som starter 26. august, skal motta sluttrapporten og blir bedt om å stille seg bak forslagene. Disse går så ut til medlemskirkene som en del av forberedelsene til generalforsamlingen i 2006. For at vårt sentralkomiteemedlem skal vite at han har rådet i ryggen under møtet i august, bør MKR/AU ta sikte på å drøfte sluttrapporten og forslagene fra Spesialkommisjonen på sitt møte 20. august. Her bør Trond Bakkevig delta. For øvrig planlegges det en nordisk rådslagning om saken i Danmark 14.-16. juni, hvor Sentralkomiteemedlemmene og de økumeniske sekretærene deltar.

Den nordiske representanten Ander Gadegaard fra Danmark har skrevet en rapport som gir mye innsikt og informasjon om arbeidet i Eksekutivkomiteen. Han fortjener takk for arbeidet med å kommunisere med de nordiske kirkene som ikke sitter her.

Den store og vanskelige saken i KV nå er en økonomiske situasjon. Gadegaard tegner et dystert bilde av en organisasjon som er i ferd med å spise opp hele den store reserven. Dette gir helt nye og meget krevende utfordringer til styring av virksomheten i tiden som kommer. Det er rett og slett ikke mulig å verken budsjettere med underskudd eller å dekke inn overskridelser i drift fordi det ikke lenger er reserver å ta av. Rapportene redegjør for årsakene som er flere.

Det er viktig å være oppmerksom på at den sveitsiske måten å føre regnskap på, medfører at tap/gevinst på investeringer/aksjer skal føres i de ordinære budsjetter. De store tapene på aksjer som Gadegaard refererer til, er uttrykk for verdier pr. en gitt dato. Men det er ikke snakk om realiserte tap som KV har tatt. Dette gjør bildet mer sammensatt, og ikke så dramatisk.

Det er verdt å merke seg at sviktende inntekter fra medlemskontingenter langt fra synes å være det største problemet økonomisk sett. MKR bør drøfte - nå eller ved en senere anledning - hvorvidt vi skal stille betingelser om bedre og strammere økonomiforvaltning før vi vil arbeide for å øke vår egen kirkes medlemsbidrag.

Forslag til vedtak:

Tas til orientering.

Dato
23.04.02

Vår ref.
97/194-66 JHA

Dykkar ref.

Dykkar dato

RAPPORT FRÅ LEIARMØTE I PORVOOFELLESSKAPET, TALLINN 7. – 12. MARS 2002

Som ein del av oppfylgginga av Porvooavtalen vert alle kyrkjeleiarane i Porvoofellesskapet samla til ein kyrkjeleiarkonferanse kvart 4. år. Ernst Baasland, Gunvor Kongsvik og Tormod Engelsviken delegatar frå Dnk. Tema for konferansen var "Church leadership in a changing world". Konferansen var delt opp i ulike sesjonar som kvar for seg hadde eit undertema og innleiarar. Dette førte til at eit breitt spekter av saker vart kommentert, men at det samlande perspektivet var avgrensa til leiarskap, ei overskrift som det er mogleg å putte det meste under.

Rapportane frå kyrkjene vert tillagt stor vekt, ettersom ein forstår fellesskapet meir som ein "communion" enn som eit økumenisk eksekutivorgan. Tormod Engelsviken tala om utfordringar til leiarskap frå eit norsk perspektiv. Han nemnde spenninga mellom embete og råd og den sterke lek-tradisjonen som karakteristisk for situasjonen i Dnk. I tillegg nemnde han at kvinnelege kyrkjeleiarar, inkludert biskopar, vert forventa å bli sett på som likeverdige med deira mannlege kollegar. Bakgrunnen for dette er reservasjonen som Church of England har mot prestar som er ordinerte av kvinnelege biskopar. Embetsutgreinga vart også nemnd.

At det er **store spenningar** mellom medlemmene i Porvoofellesskapet, kom særst tydeleg til uttrykk i starten av møtet. Biskop Jonas Kalvanas frå Litauen sa i sin rapport at det var følt å sjå at mange kyrkjer var "committed to promoting a liberal social agenda which includes the ordination of women and homosexuals than in the preaching and teaching of the saving Gospel". Dette fekk KG Hammar til å protestere kraftig og truge med å reise frå heile konferansen. Det heile roa seg etterkvart, men det er verd å leggje merke til profileringa av kyrkjene i Latvia og Litauen overfor dei vestlege kyrkjene.

Diakontenesta var mellom dei interne leiartema som vart drøfta. Biskop Erik Vikstrøm som ga ei innleiing om diakonatet i dei nordiske kyrkjene, meinte at diakonatet her hadde utvikla seg "mot altaret" og ser mest ut til å ha vorte ein del av det eine embetet kring ord og sakrament etter Porvoo-avtalen. Han meinte at det var ein fare i at tenesta ikkje vart teneste for verda, men presteteneste i streng forstand. Samstundes ser ein at anglikanarane er i ferd med å restrukturere diakonatet kraftig: Ein ynskjer ei permanent teneste som er vendt mot dei fattige i verda. Utfordringa er å velje mellom ei reell (ordinert) presteteneste og ei teneste som er vendt mot verda, dersom ein ynskjer ein klår profil på diakontenesta og ikkje berre ei teneste som rommer alt og ingenting.

Tilhøvet mellom stat og kyrkje vart tematisert i samband med eksternt leiarskap. Forutan orientering om arbeidet til Stat-kyrkje komiteen i Dnk, tok Ernst Baasland opp spørsmålet med Sellafeld-aksjonen og våre forventningar til at Church of England arbeidde for å

fremja saka for styresmaktene. Saka vart ikkje drøfta i plenum, men erkebiskopen av York lova å ta dette opp i House of Lords.

Mot slutten av konferansen vart deltakarane plassert i seks grupper som skulle kome med framlegg til korleis ulike område i Porvoo-samarbeidet skulle handsamast i dei komande fire åra. Desse framlegga vart lagt fram og drøfta i plenum. Ei redaksjonsgruppe arbeidde med å skrive "Conference Recommendations" som summerte opp det gruppene hadde skrive. Sluttdokumentet fekk noko summarisk og uskarpt over seg, men kanskje var nettopp det talande for konferansen.

Møtet med den estiske kyrkja gjorde eit djupt inntrykk på oss som kjem frå kyrkjer som har fått utfalda seg i fridom. Det er ei kyrkja som er djupt nasjonalistisk – i den forstand at ho var ei av drivkreftene i frigjeringskampen frå Sovjet til nasjonal sjølvstende. Men ho er svært open for kontakt med andre deler av den verdsvide kyrkja, noko som i stor grad skuldast erkebiskop Jaan Kiivit. Det er viktig at slike konferansar også vert lagde til dei baltiske landa, slik at dei framstår som jamstelte medlemmer i Porvoofellesskapet. Vitjingane til lokale kyrkjelydar gjorde eit sterkt inntrykk. I det høvet er det særskild grunn til å peike på det store misjonsengasjementet som vart lagt for dagen i den estiske kyrkja.

Joar Haga
førstekonsulent

THE PORVOO COMMUNION

CHURCH LEADERS' CONSULTATION

National Library Conference Centre Tallinn, Estonia

**CHURCH LEADERSHIP
IN A
CHANGING WORLD**

**CONFERENCE RECOMMENDATIONS
*DRAFT***

Conference delegates met in groups to consider the common agenda of the Porvoo Churches for the next four year period.

The groups reflected on the insights gained during the conference and brought from the diverse experience of communion during the last four years. Discussion focused on the following broad areas:

1. The Church's witness in society.
2. Discipleship
3. Church and Sign
4. Resources and Information
5. Outreach, engagement and service.
6. Releasing lay and ordained leadership.

A programme of action in any dimension must be related to fundamental questions about the mission and priorities of the Church. In essence, the Porvoo churches need to define the direction, rather than the destination, of their growth in communion.

- The biggest challenge lies in how we speak of, and communicate, the direction in which we feel God is leading us. Until we are sure about our mission the priorities for action will not fall into place.
- The most urgent area of this challenge lies in how the Church meets the charge of irrelevance to the younger generation. The charge has fundamental significance for our approach to Christian formation
- In so doing, the Church must be outward-looking, and consider the danger of setting up unproductive and damaging boundaries.

- A key feature of the future mission of the Church lies in the servant role to which we are called by Christ. This diakonia underpins both the individual Christian life and the diverse forms of ministry existing and developing within our Churches.

The Conference recommends action to be undertaken by the Porvoo Churches within a number of interrelated dimensions, mindful of the mission priorities identified above:

(Many of these headings and tasks could of course apply to more than one dimension, but repetition is here avoided for the sake of simplicity. A number of these areas are already under development through our common membership of other ecumenical bodies, national and international.)

1. Action within the member churches

Diakonia and diaconate – further work on a common understanding (in tandem with the theological work of the Churches separately and in communion)

Translation and Reception of reports and research (eg: ANDREP)

Communicating Porvoo stories and telling of holy places, including places of pilgrimage

Recognising the different ways of celebrating our identity and being open to creativity in worship and liturgy

Integrating diaspora congregations within local churches where appropriate

Exchange of views on key issues facing individual Churches

Regular invitation to specialist consultations held by individual Churches

Sharing experience of Church structures and administration including stewardship of financial and other resources

2. Action by the Contact Group (in conjunction with the Anglo Nordic Baltic Pastoral Conference)

To make major advances on the children and youth agenda proposed by the first theological conference.

To enable the voice of young people to be heard across the full range of Porvoo activity, and recognise their potential for leadership in the Churches..

To strategically evaluate the outcomes of Porvoo work across all areas.

Explore ways of resourcing Porvoo work through EU funding

Strengthening communication across the range of electronic and other media

Work on high quality publications

Reception of reports and research

Work on common understanding of key terminology

Continual reflection on leadership, ministry and ministries and the provision of training or formation.

Link to other ecumenical agreements (eg: Concordat) and co-ordinating bodies (eg: IASCER)

Promotion of retreats and pilgrimages

Objectives and strategy for twinnings and evidence of ensuing benefits

Investigate areas for the sharing of resources

3. Formal Conferences (in conjunction with the Anglo Nordic Baltic Theological Conference)

The Gospel and mission in a secular and multicultural society (*results to be fed into the process of broader ecumenical gatherings eg: WCC Commission on World Mission and Evangelism*)

The vocation of the whole people of God – how lay and ordained relate

Christian initiation and Christian nurture

Church as 'institution' in a globalized society

4. Specialist consultations and contact

Ethical issues: bioethics, ecology, multi-faith issues

Encouraging contact between the new generation of leaders, and setting up models for training.

Connecting up social and environmental lobby groups across the Churches

Spiritual guidance and formation

Emerging ways of being Church with particular reference to leadership styles appropriate to the modern age

Professional and voluntary spheres of service in the Church

5. Action on a wider ecumenical level

Exchange of information and other co-operation between Porvoo representatives on other ecumenical bodies

Encouraging the use of the Porvoo model for other ecumenical dialogues.

The Revd Sven-Bernhard Fast The Revd Dr Charles Hill

Co-Secretaries of the Porvoo Contact Group

Tallinn 12th March 2002

=====

MKR-SAK 22/02

OPPFØLGING AV SAKER I DE ØKUMENISKE ORGANISASJONER

Saksbehandler:

Generalsekretæren

Dokumenter:

- Rapport om forberedelsesarbeidet for KEK generalforsamling (*vedlagt*)
- Referat fra Vertskapskomiteens andre møte i Oslo 20. mars 2002 (*vedlagt*)

KEKs generalforsamling – rapport om forberedelsesarbeidet

Utviklingsarbeidet – Relasjoner

Dialogen med bispedømmerådene er i gang om prosjekt Europa.
Samarbeid med Oslo domprost om prosjekt Pilegrim 2003 etablert.
Publikasjonen om Charta Oecumenica under produksjon.
Kirkemøtesaken "Den norske kirke – en kirke i Europa" under arbeid. MKR-møte september.
Temaforedrag KM.
Inn i NKRs Virksomhetsplan.

Studiedokumentet

TNs drøfting avsluttet og respons under utarbeiding. Sendes ca. 15. oktober (etter neste TN-møte)

Vertskapsdokumentet

Forsinket.

Norden/Baltikum

HC avklaring av hvordan Baltikum skal søkes inkludert (nederst s. 3). NKR kontaktledd mot Norden og Baltikum.

Norsk/Nordisk/Ortodoks deltakelse

Den russiske og serbiske menighet i Norge interessert i å ta ansvar/medansvar for prosjekter – ortodoks liturgi/ikoner/sangkor etc.
Michael Ellnemyr brukes.

Ungdomsfestival

Nordisk drøfting i gang. Ungdommens Kirkemøte interessert. Møte med norske ungdomsorganisasjoner under planlegging . Biskop Finns ide om ungdomsgrupper fra bispedømmene ledet av biskopen.

Pilegrimsvandring

De nordiske pilegrimsprestene og pilegrimsutvalget bes ta ansvar.

Kirkelig Barentssamarbeid

Kontakt etablert gjennom deltakelse på Rådsmøte i Haparanda. SKKB melder seg på til Partners-programmet. Ønsker økonomisk støtte

Lokal organisasjon - Trondheim

HC/Berit Lånke i gang med å sette opp lokale grupper.

Prosjekter

Alle slike må finansieres særskilt.

Kirkeakademiene i Norge er samtale- og arbeidspartner om kulturprosjekter. Ideer finnes også i samarbeid med Kirkelig Kulturverksted.

Dialog med KN om prosjektfinansiering og samarbeid er innledet.

Andre organisasjoner/institusjoner i Norge må utfordres. Møte med diakoniorganisasjoner/institusjoner under planlegging

Utenriksdepartementet søkt støtte til informasjonsarbeid om romanifolket i Europa

Vertskapsfunksjonen

Innkvartering/lokaliteter. Berit Lånke orienterer.

Assembly-programmet

Berit Lånke orienterer.

Økonomi

Berit og Stig orienterer.

Forslag til vedtak:

Orientering om arbeidet som gjøres fra Den norske kirkes side med å forberede KEKs generalforsamling tas til etterretning.

**VERTSKAPSKOMITEEN (HC) FOR KONFERANSEN FOR
EUROPEISKE KIRKERS GENERALFORSAMLING I
TRONDHEIM 2003**

RAPPORT FRA ANDRE MØTE

Tid: Onsdag 20. mars, kl. 09.30 – 18.00

Sted: Bymisjonsenteret i Tøyenkirken

Tilstede:

Finn Wagle, Nidaros Biskop

Bierna Biente, Samisk Kirkeråd

Margun Sandal, Norske Kirkeakademier

Ørnulf Steen, Norges Kristne Råd

Katrine Forberg, ungdomsrepresentant fra Nidaros Bispedømmeråd

Stig Utne, Mellomkirkelig Råd

Michael Ellnemyr, prest i Den serbisk-ortodokse kirken i Norden og representant for de nordiske økumeniske kirkerådene

Tor Simensen, PCO Tvette Arrangement

Berit Lånke, KEK/MKR

Meldt forfall: **Gerhard Dahlen**, Kulturdirektør, Trondheim Kommune

I tillegg til medlemmene av Host Committee (HC) var også **Prestemunk Kliment fra Den Russisk Ortodokse Kirken tilstede.**

Sak 01/02: Godkjenning av innkalling og velkomst

Innkallingen ble godkjent, med revidert saksliste som ble lagt frem ved møtets begynnelse. Stig ønsket velkommen og understreket viktigheten av å se tydelig hva HC skal arbeide med, hva vi ønsker å gjøre, og for hvilke oppgaver vi må opprette andre grupper.

Alle presenterte seg siden Michael Ellnemyr, vårt nordiske medlem fra Sverige som også er fra Den Serbisk Ortodokse Kirken var tilstede for første gang og siden Prestemunk Kliment også var med oss.

HC har et godt ortodoks nærvær og en bra CEC profil.

Sak 02/02: Prestemunk Kliments innledning om St. Olav

Prestemunk Kliment innledet med å si at St. Olav er av interesse for de ortodokse, særlig i den russiske menigheten i Norge. St. Olav kan også anses som ortodoks, han er en helgen som kan forene øst og vest. Kontakten østover er viktig, og oppholdet i Novgorod er en veldig interessant del av hans livshistorie. Novgorod som hadde vært bispesete siden 990 var også et kirkelig og kulturelt senter. Olav fikk østlige impulser og klare forbindelser til øst. Vest og sør var også viktig for ham, men den østlige påvirkningen er særlig spennende for de ortodokse.

Slaget ved Stiklestad viser Olavs ydmykhet. Han tok imot de siste slagene med ydmykhet. Slik sies det også om de første russiske helgenene, Boris og Gleb, at de tok imot slagene som

lidelsesbærere. Temaet lidelsesbærere, det å ta imot lidelse frivillig, er et viktig tema i russisk spiritualitet.

Olav kan ha vært påvirket av Østkirkens spiritualitet. Han kan ha hørt historien om Boris og Gleb som ble kanonisert i 1015. Olav hadde også et veldig godt forhold til fyrst Jaroslav, som var hans svoger. Det er paralleller mellom Olav og Vladimir den Vise (988), som kristnet Russland. Man kan spørre om dette er tilfeldig.

Det er ikke bare Olav blant de norske kongene som hadde nær kontakt med Russland, men mange flere av dem, ikke minst Olav Tryggvason som grunnla Trondheim.

Prestemunk Kliment fortalte videre hvordan Den Russisk Ortodokse Kirken kan profilere St. Olav som helgen. Det er veldig positivt å finne en helgen som vi alle kan finne tilknytning til, han er et bindeledd. Det mulig å bruke Olav i russisk spiritualitet. Det er en ikonmaler som har arbeidet mye med Olav-ikonografi. Planen er å male et veldig stort ikon (180x120 cm). Det vil bli et ikon om hele hans liv. 18 mindre bilder som omkranser et stort bilde av Olav. Dette skal være en synlig måte å profilere Olav som russisk helgen. Ikonen kan lages ferdig til generalforsamlingen og plasseres i Trondheim.

Den russiske menigheten i Norge feirer allerede Olsok, og det er diskutert å utvikle denne tradisjonen ved etter hvert også å delta i Trondheim. Generalforsamlingen kan være en bra opptakt.

Et lite kapell for St. Olav på privat eiendom i Folldal kan muligens stå ferdig til generalforsamlingen. Her kan Olav markeres som ortodoks helgen. Dette er bra for ortodokse med norsk nasjonalitet at det er noe ortodoks også her.

Når det gjelder generalforsamlingstemaet kunne Prestemunk Kliment fortelle at et seminar/foredragsserie om kirken som helbredelsessted har vært aktuelt i Den Russiske Kirken her. Når dette nå er tema på generalforsamlingen har dette blitt særlig interessant. Kanskje kunne vi lage et seminar eller en foredragsserie.

Under dette temaet ble også Michael utfordret til å si noe om St. Birgitta. Han fortalte at hun var Europeisk helgen i år 2000, men at hun er katolsk og uten betydning for de ortodokse og protestantene. Men det likevel viktig å ha med Birgitta-perspektivet, særlig for CECs forhold til Den katolske kirken.

Med CECs perspektiv på forholdet mellom Øst og Vest er Olav viktig for generalforsamlingsprogrammet. Olav som helgen vil være viktig for noen og vanskelig for andre, men tradisjonen og historien er for alle.

Under samtalen understreket biskop Finn hvor viktig dette perspektivet er når man kommer til Trondheim. Ved åpningsgudstjenesten må biskopen av Nidaros ha en rolle. Vi må kunne være med å prege programmet og gudstjenesten.

Sak 03/02: Godkjenning av referatet fra forrige møte

Sak 05/01 pkt. 3: "to follow the use of the Norwegian budget..." er ikke lenger aktuelt. Dette må endres og oppdateres i forhold til fakta. Sekretariatet i Geneve og APC må informeres.

Michael er ikke "Fader". Dette må strykes.

Med disse merknader ble referatet godkjent.

Sak 04/02: Rapport fra Mellomkirkelig Råd (MKR) ved generalsekretæren

MKR er det ansvarlige organ for generalforsamlingen på vegne av Den norske kirke (Dnk), og ansvarlig for invitasjonen til Trondheim. MKR er også ansvarlig for at Dnk gjør arbeidet med å være vertskap.

MKR har vedtatt:

- budsjettet for den norske delen av arbeidet for inneværende år, og vil også vedta budsjettet for 2003
- overføre NOK 3 millioner til CEC når og hvordan dette avtales gjennom kontrakt mellom CEC og MKR
- at Kirkerådets økonomiavdeling er ansvarlig for økonomi og administrasjon
- et bakgrunns og informasjons notat om kirkelige relasjoner til Europa som bør sendes ut til HC medlemmene
- et strategidokument som også bør sendes til HC medlemmene
- at saken "Dnk – kirke i Europa" kommer som sak på Kirkemøtet (KM) i november 2002. Denne saken inneholder relasjonelle utfordringer, tematiske/teologiske utfordringer, politiske (EU/miljø) utfordringer. Notatet kommer til behandling i MKR møtet i mai. Stiftene er målgrupper for relasjonelt arbeid, det er satt av penger til dette. Domprostene er målgruppe for økumenisk studiearbeid. Det vil komme et infohefte om romanifolket i samarbeid med UD og kirker i Tsjekkia/Slovakia.

Intet av dette er HCs ansvar. Dette er til informasjon.

Biskop Finn understreket viktigheten av at vi blir informert og at dette løftes opp i vår kirke og kommer som sak på KM. KM må brukes strategisk. Ørnulf var opptatt av at man kan nyttiggjøre seg kontaktarbeidet i Europa til nasjonal agenda. Det er ulik utfordring for de ulike kirkene, metodistene er veldig europeiske, resten har ingen kontakt med CEC.

Sak 05/02: Rapport fra Norges Kristne Råd (NKR) ved generalsekretæren

Ørnulf har sendt et info brev om arbeidet i HC til de nasjonale økumeniske rådene i Finland, Sverige, Danmark og Island. Ørnulf og Stig deltok på møtet for nasjonal generalsekretærer i Norden. Alle gledet seg over at Dnk var rask til å inkludere hele Norden. Det kom der konkrete innspill bl. a. om St. Birgitta. Problemet er at det er Birgitta-feiring i Vadstena akkurat under generalforsamlingen. Svenskene ble utfordret til å ta koordineringsansvar for en ungdomsfestival. De var ikke helt rede, men innstilt på samarbeid.

Under samtalen ble viktigheten av å inkludere Baltikum understreket. Hvordan kan dette gjøres? Baltikum er geografisk langt borte. Av den grunn og delvis pga språkproblemer er det vanskelig å invitere dem inn i HC. Det symbolske blir viktig. Stig refererte et forslag fra det nordiske generalsekretærmøtet som ber om at det i forkant av generalforsamlingen settes sammen små grupper som reiser rundt til andre kirker. Baltikum kunne inkluderes i dette. Stig foreslo også at vi kan inkludere dem i

- informasjon
- vertskapsdokumentet
- vertskapskirkens presentasjon kan inkludere hele Norden
- stewards på nordisk kvote
- pre-visits – ta imot delegater på linje med resten av Norden

Det ble en åpen konklusjon i form av å tenke videre , informere og inkludere.

Sak 06/02: Referat fra Assembly Planning Committee (APC) møtet i desember

Ved gjennomgang av rapporten fra APC møtet i Trondheim i desember bemerket Ørnulf at han ikke var innforstått med det som var skrevet under Item 8 om å være liason person for sub-groups. Merknaden vil bli sendt CEC i Geneve.

Sak 07/02: Oppdatering på arbeidet i CECs underkomiteer ved Stig og Berit

Det ble lagt særlig vekt på rapporten fra **Programme Sub-Group** da det her kom tydeligst fram hvilket ansvar HC har:

Lørdagskvelden blir vårt ansvar. Vi må arbeide fram et program for presentasjon av vertskapskirken(e)

Samisk kveldsbønn. Vi ønsker den torsdags kveld

Søndag har vi et stort ansvar for menighetsbesøk og ekskursjoner + barbecue

Vi ønsker at gudstjenesten torsdag morgen kan bære et preg av oss

Vi har et stort ansvar for lørdagskveldens gudstjeneste

Dette registreres og blir en hovedsak ved neste møte. Vi bør tenke igjennom hvordan vi kan inkludere "Nådens Fellesskap"

I "sections" er det økologiske motivet fraværende. Vi bør ha et stort opplegg på økologi. Øystein Dale og Erik Damman kan være navn her. Sammen med Russland og Grønland bør våre kirker være i stand til å si noe om "Snøhvit"?

"Healing of memories" kan være et samarbeid med Falstad. Healing bør være tema for en gudstjeneste. 2. verdenskrig er ikke typisk norsk, men typisk europeisk, bare ikke svensk. Vi ser sporene i Balkan, Tyskland, Italia... Norge er koblet til kontinentet på en måte som andre nordiske land ikke er.

Stig kunne informere om at MKR i samarbeid med NKR trykker Charta Oecumenica med forord av Stig og Ørnulf og med en hilsen fra biskop Finn.

Sak 08/02: Realistiske ambisjoner for HC

Saken ble diskutert sammen med sak 09/02 + 12/02

Sak 09/02: Host sub-groups

Sightseeing og pre-visits:

Tor må være sentral i denne gruppen, men må ha flere med seg.

Hearings, Torg sub-group:

Viktig gruppe som kommer i funksjon når vi ser Hearings- og Partners' programmet.

Det ble foreslått at kulturgruppen også bør sees sammen med høringer.

Pilegrimsprogram:

Pilegrimsprestene og Pilegrimsutvalget sammen med nordisk ortodoks representant og nettverk fra Pilgrimage 2000 bør ta ansvar for pilegrimsvandringer til og under generalforsamlingen + et pilegrimsprogram.

Ungdomsfestival:

I tillegg til det offisielle ungdomsprogrammet (stewards og ungdomsdelegater + høring om ungdom og gudstjeneste ved ungdommen) er det uttrykt et ønske om en parallell

ungdomsfestival. Ønsket ble uttrykt ved første APC-møtet og første møte i Programme Sub-Group, og det forventes at vi følger opp. Her utfordrer vi Svensk Økumenisk Råd for et nordisk engasjement. I tillegg ble følgende nevnt:

Siv Limstrand
Katrine Forberg
Anne Jorunn Midtkil
Elseth KFUM
Sveinung Tennfjord
Studentforbundet
Laget

Ungdommer som var i Strasbourg og deres europeiske nettverk.

Katolsk ungdom må også inviteres med.

Taize-prosjektet ved Jan Bjarne

Taize-gruppen i Vår Frue, er det noen ungdommer der?

Solveig Kvammen

Changemakers

Korsvei

Spørsmålet ble også reist om ungdomsfestivalen kan være kortere enn generalforsamlingen.

Biskop Finn foreslo å invitere alle sine kolleger i spissen av hver sin ungdomsdelegasjon.

Forslaget fikk sterk støtte.

Barneprogram:

Det er foreslått at denne generalforsamlingen skal ha tilbud til alle. Det er derfor ønske om et barneprogram. Det ble forslått å be Dr. Maud ta ansvar for et slikt program.

Verken ungdomsfestivalen eller barneprogrammet har noen form for finansiering. Dette er meget problematisk.

Sak 10/02: Økonomi

a) Første del av diskusjonen handlet om hvem som forventes å dekke HC medlemmenes reise og opphold i forbindelse med deltakelse ved møtene.

Nidaros Biskop tar deltakelsen på sitt budsjett.

Kirkeakademiene har i utgangspunktet ikke penger til deltakelse.

Norges Kristne Råd har også problemer med å dekke utgiftene.

PCO/Tvete Arrangement dekker sine utgifter.

Katrine Forberg er på HC budsjett.

Michael Ellnemyr har reisen dekket, opphold er på HC budsjett.

b) Deretter ble økonomi for generalforsamlingen og ekstra program som kultur-, barne- og ungdomsprogram drøftet. Finnes det mulighet for ytterligere tilskudd, fonds eller sponsorer? Biskop Finn og Berit må henvende seg til Trondheim Kommune med forespørsel om økonomisk støtte da underbalansen i CECs eget budsjett er faretruende stor. I verste fall kan CECs Sentralkomité komme til å fraråde hele generalforsamlingen under sitt møte i juni. Andre gode ideer ble drøftet og man ble enige om å undersøke mulighetene i forhold til fonds og sponsorer.

Sak 11/02: Sponsor Policy

Det er enighet om å bruke Den svenske og Den norske kirkens sponsor policy. Stig sjekker hvordan dette forholder seg.

Sak 12/02: Informasjonsarbeid i Norge

Dag Stange var tilstede under denne saken.

Vi må sørge for samfunnskontakt. Det må bli større og større oppmerksomhet og lettere tilgang til informasjon. At det er et stort arrangement betyr ikke automatisk tilgang til dagspressen. Vi må få saklig informasjon på kronikknivå ettersom programmet tar mer form. Temaer på generalforsamlingen er viktige for tenkende mennesker. Kirkemøtet kan også brukes som informant.

Det må gjøres kjent at den russiske menigheten i Norge vil lage den store Olavsikonen. Kirken leder an i en ny og utvidet Europa-debatt. Hva vil være interessant i Sverige og Norge? Kirke-stat, Europa og religionsfrihetsspørsmålet, Europa er større enn EU, det vil være spennende i den norske konteksten.

Havområdene er særlig aktuelt. Kan vi lage en budstikke for biskopene langs kysten, hva slags samarbeid kan man få med anglikanske biskoper?

Dette må være på kartet for kirkesamfunnene og deres kirkeblader, de skal utfordres på de ulike temaene.

CEC i Geneve må også formidle til pressen. Internasjonal presse må skrive om temaene og om Norge,

Dag og svenskene må skrive Norden. Vi må formidle oppmerksomhet rundt samiske temaer til Sami Radio/TV.

Vi må formidle informasjon til kirkesamfunnene og menighetene i Norden.

Det økumeniske studiarbeidet som skal bygges opp omkring domprostene må være viktig for kirkebladene.

En artikkel skrevet for menighetsbladene må skrives.

Dag kan intervju Finn/Stig/Berit.

Vi kan spille på andre som f. eks. sokneprest Håkon Olaussen i Tiller som er mediemann, Håkon Harket og Skjevesland i Aftenposten.

Vi må bruke 12. juni som en mulighet, da møtes Norges CEC delegasjon.

Sak 13/02: Invitasjon av Norges Kongehus og norske myndigheter

Biskop Finn har nevnt saken for Kongehuset som har uttrykt positiv interesse.

Biskop Finn inviterer på vegne av komiteen. Vi bør også invitere Statsminister, Kirke-, Miljø- og Bistandsminister samt Trøndelagsbenken på Stortinget.

Sak 14/02: Behandlingen av CECs studiedokument

Teologisk Nemnd (TN) får ansvaret for norsk respons. Det ble forslått at TN skulle ta kontakt med Norsk Teologisk Samtaleforum (NTSF).

Når det nye og reviderte studiedokumentet kommer til høsten vil det bl. a. bli tatt opp av Presteforeningen.

Det ble også foreslått at vi inviterer Fader Kliment tilbake neste gang for å diskutere Charta Oecumenica.

Sak 15/02: Møtekalender for resten av året

De neste møtene skal avholdes:

19. august

14. oktober

20. november

Rapport nr. 4/02

MKR-sak 22/02 (KV)

Journalnr: 991705-2

arkiv: 772.0

**RAPPORT FRÅN MÖTE MED SPECIALKOMMISSIONEN FÖR FRÅGAN OM
DE ORTODOXA KYRKORNAS MEDVERKAN I KV**
I BEREKFURDÖ DEN 15.-20.11.2001

Vid KV: specialkommissions tredje sammanträde som hölls i Ungern fortsattes det arbete som påbörjats år 1999 för att klargöra de problem som hänger samman med ortodox medverkan i KV. Specialkommissionen består av 30 ortodoxa medlemmar och 30 medlemmar från andra kyrkor. Av dessa är drygt 20 biskopar och ett lika stort antal medlemmar i KV:s centralkommitté. Närvarande var sammanlagt 45 medlemmar samt ett tiotal deltagare som tillhör KV:s stab. Från Finland deltog också metropoliten Ambrosius.

För värdskapet för mötet i Ungern svarade den reformerta kyrkan där och mötet hölls i denna kyrkas utbildningscentrum i östra Ungern. I anslutning till sammanträdet deltog mötesdeltagarna i en reformert gudstjänst och i en mottagning anordnad av biskop Gustav Böltskei och dessutom sammanträdde man med representanter för ekumenisk verksamhet i Ungern.

Ur vår kyrkas synpunkt är det att notera, att kommissionen antog Finlands Evangelisk-lutherska Kyrkas inbjudan att hålla det avslutande sammanträdet i Helsingfors (Järvenpää) den 27.5.-3.6.2002.

Kommissionens arbete präglades av en öppen och hederlig atmosfär och av en uppriktig strävan efter att söka lösningar. I detta avseende har en klart positiv process ägt rum som fördjupats från gång till gång. Kommissionen har behandlat frågan om de ortodoxa i ett omfattande perspektiv och det är uppenbart att slutrapporten utöver konkreta förslag kommer att innehålla en översikt av förnyelsebehov i fråga om KV och av trender härvidlag – med hänsyn till öst-väst-frågeställningen.

Kommissionens arbete har gestaltats så att fem frågekomplex behandlats, nämligen: ecklesiologin, behandlingen av de sociala frågorna, gudstjänsten och gemensamma bönen, beslutsprocessen samt medlemskapet i KV. Dessa temata utgör också grundstrukturen i den rapport som kommer att föreläggas centralkommittén. Jag behandlar i det följande mina personliga iakttagelser och bedömningar på basen av mötets förberedelsematerial samt på basen av de grupprapporter som tillkom vid mötet och de diskussioner som fördes där.

Jag vill dessutom nämna, att specialkommissionens medlemmar Anna Marie Aagaard och Peter Bouteneff i sin bok *Beyond the East-West Divide. The World Council of Churches and "The Orthodox Problem"* (WCC Publications, 2001) har skildrat specialkommissionens arbete och givit bidrag i synnerhet till diskussionen om ortodox ecklesiologi och ekumeniskt gudstjänstliv.

Ecklesiologin

I kommissionens arbete har det uppreparade gånger kommit fram hur de ecklesiologiska utgångspunkterna påverkar diskussionerna om medlemskap, beslutsprocess, gemensam bön och sociala frågor. Det har också kommit fram att det inte bara finns ett eller två slag av ecklesiologi utan ett flertal ecklesiologiska perspektiv som utövar inflytande i medlemskyrkorna.

I kommissionens arbete behandlades denna gång begreppet *oikonomia* så som ett av nyckelbegreppen i den ortodoxa ekumeniska ecklesiologin. Å andra sidan kom också dopets ecklesiologiska betydelse starkt fram i de ortodoxa inläggen. Enligt den ortodoxa professorn Vlassios Phidas artikel, som hörde till förberedelsematerialet, kommer kyrkan till uttryck i sakramenten, bland vilka dopet är i sin egen kategori. Detta är något som på en och samma gång både förenar och avslöjar ekumenikens problem. BEM har riktat blickarna mot dopets ecklesiologi, men har från ortodox sida också varit ett objekt för kritik. Ur ortodox synpunkt hänger dopet också samman med frågan om heretikerna. På sina håll finns det ett tankesätt, enligt vilket det protestantiska dopet är en yttre form, som får sitt innehåll av den ortodoxa kyrkan. I Grekland och också i Ryssland förekommer också omdop, vilket ändå inte är vanligt. En fråga som ekumeniskt är av intresse både för de ortodoxa själva och för de övriga är huruvida andra kyrkor har något rum i den ortodoxa ecklesiologin. Om ett positivt svar härpå vittnar bl.a. det, att de ortodoxa deltar i den ekumeniska rörelsen.

Diskussionen om protestanternas ekumeniska ecklesiologi fördes utgående från förståelsen av kyrkans katolicitet på basen av professor Michael Kinnamons artikel. Detta är givetvis endast ett av de protestantiska perspektiven. Han betonar att varje samfund av döpta troende är sann kyrka. Kyrkan är katolsk eftersom den har del i Kristi universella sändning. Dess grund är kontinuiteten i evangeliet. Ämbetets apostoliska kontinuitet kan var ett katolicitetens tecken eller också ett instrument för att uttrycka den men inte en garanti för kontinuiteten. Biskopen har auktoritet bara utgående från och på basen av förkunnandet av evangeliet. Olika mellankyrkliga råd medför och innebär en viktig dimension när det gäller att förstå katolicismen och att ge uttryck åt den och likaså när det gäller att övervinna splittringen. De är ett uttryck för den i Kristus givna enheten och ett föregripande av en gemenskap som strävar efter ett större djup och de har därför ett slags "preliminärt" ecklesiologisk karaktär. På grund av arten av kommissionens arbete har man inte fördjupat sig i protestanternas ekumeniska ecklesiologi genom att ställa lika brännande frågor härvidlag som man gjort beträffande de ortodoxa kyrkorna.

Det verkar uppenbart att kommissionen kommer att ge sitt stöd åt strävandena att förstärka det ecklesiologiska arbete som utförs inom Faith and Order- sektionen. Denna sektionens rapport *The Nature and Purpose of the Church* har samlat upp resultaten av KV:s ecklesiologiska projekt och på basen av dem givit en helhetsbild av nuläget. Detta har utgjort en del vidareförande av det arbete som går ut på att finna en gemensam förståelse av och en vision för KV. Andra aktuella projekt och frågor som behandlas i Faith and Order är dopet, antropologin, kyrkornas samhällsetiska aktivitet samt den ekumeniska spiritualiteten (inklusive hymnologin). Dopet har hört till de områden som betonas kraftigt allt från generalförsamlingen i Harare och ett studium av dopet hör också nära samman med specialkommissionens målsättningar.

De sociala och etiska frågorna

Sättet att behandla de sociala och etiska frågorna har lett till missnöje med KV inom de ortodoxa kyrkorna liksom också inom en del andra kyrkor. För kommissionens arbete denna gång hade man uppgjort en rätt omfattande och mångsidig översikt av å ena sidan kyrkornas och å andra sidan KV:s sätt att närma sig de socialetiska frågorna. Denna översikt avslöjar mångfalden i sättet att närma sig frågorna och visar också motsättningarna, ställningstagandena. Olika kyrkor har olika metoder när det gäller att fatta beslut i socialetiska frågor. Det finns också skillnader i fråga om hur man läser bibeln, hur man uppfattar auktoriteten och vilket slag av forskning och utredningsarbete

behandlingen av frågan grundar sig på. Också i fråga om detta tema är kommissionens uppgift inte att arbeta med de innehållsliga frågorna utan med deras plats och med sättet att behandla dem.

Problemen är i och för sig inte KV:s utan kyrkornas egna problem och inom kyrkorna finns det i många frågor också olika synsätt. Många världsvida frågor är dessutom sådana, att det för att man skall kunna behandla dem behövs gemensamma ansträngningar inom kyrkan. I sociala frågor hjälper KV att ge uttryck åt ett gemensamt vittnesbörd och att föra fram gemensamma andliga resurser.

I kommissionen har man dock upprepade gånger betonat, att den moraliska undervisningen är kyrkornas egen, trots att kyrkorna behöver varandras stöd för sina ställningstaganden och för sin undervisning. Om behovet av stöd talar t.ex. den kommunistiska tiden eller den situation som var rådande i Syd-Afrika. Behovet av ett sådant stöd är fortfarande stort bl.a. på grund av nya frågeställningar t.ex. inom bioetik och miljö. KV är den plats där kyrkorna vänder sig till varandra med stöd, inspiration och uppmuntran. Man bör förskjuta tyngdpunkten från rådet som talande till kyrkorna till rådet som hjälpande kyrkorna att med varandra diskutera etiska frågor. Kyrkorna är alltså de primära aktörerna och inte rådet. KV bör bevaras från att vara ett lobbningsforum för enskilda intressen. Man bör också utveckla metoder, som innebär att olika partner blir hörda på ett mångsidigt sätt.

Då KV:s centralkommitté behandlade specialkommissionens mellanrapport, ställde man frågan om KV:s profetiska roll försvinner om man inte lyssnar till de utmaningar som intressegrupperna för fram. Men man bör också ställa frågan i vems namn KV kan tala, om inte ett flertal kyrkor ändå förpliktar sig till dessa ställningstaganden. Då rådet talar profetiskt, vem är det som talar då? Och är inte det profetiska och karisman i större utsträckning en egenskap hos de enskilda än en egenskap hos organisationerna?

Då man går vidare till att behandla konsensusbeslutsprocessen kommer man synbarligen att ta fasta på både valet av de temata som tas upp beträffande de sociala frågorna och även på de ställningstaganden som görs om dessa frågor. Härav följer att man kommer att koncentrera sig på några centrala temata och minska antalet ställningstaganden.

Den gemensamma bönen

Bland de ortodoxa förekommer kritik av ekumeniska bönestunder och gudstjänster, emedan dessa uppfattas som ibland iscensatta för att tjäna praktiska mål som är främmande för de ortodoxa. Såsom något anstötligt har man också uppfattat det s.k. inklusiva språkbruket, gudstjänster ledda av kvinnliga präster samt synkretistiska element. Ekumeniska gudstjänster har alltsedan generalförsamlingen i Vancouver, i Canberra och ända till Harare sökt sin form utan att man skulle ha funnit ett tillfredställande sätt att förverkliga dessa gudstjänster. Å ena sidan innebär konfessionella andakts- och bönestunder en viss klarhet, men å andra sidan bör det vara ett mål att utveckla ekumeniska former.

Om den gemensamma bönen finns det också på ortodox håll olika tolkningar. Med det kan man avse en i ett gemensamt rum hållen bönestund, bön som anknyter till kompanjonskap och gemensamt vittnesbörd eller också kan man med detta förutsätta en djup ecklesiologisk gemenskap. Den ortodoxa professorn Constantine Scouteris dryftar i den framställning, som låg till grund för det gemensamma arbetet, hur det kanoniska förbundet mot gemensam bön tillsammans med heretikerna skall förstås. Han påminner om

att det finns några ortodoxa grupper, som anser romerska katoliker och protestanter för heretiker, men de ortodoxa såsom kyrka har inte angivit en sådan dom. De kanoniska besluten är avsedda att skydda de troende. De är inte ovanför kyrkan utan kyrkan är ovanför dem och kyrkan kan också avvisa missbruk av de kanoniska besluten. I den ekumeniska rörelsen är de gemensamma böernas uppgift att underlätta att kristna som hör till olika traditioner närmar sig varandra. "Om vi inte kan be tillsammans, kan vi inte hålla samman."

Ärkeemandriten Hilarion påpekade att de troende i Ryssland inte godkänner ovannämnda uppfattningar. De teologiska problemen är en realitet som upplevs på börens plan. Om du i Ryssland inte säger att katoliker och protestanter är heretiker, så blir du själv stämplad som heretiker. Trots att man nog kan delta i protestantisk vesper, så skulle gemensam bön vara skandal. Å andra sidan påpekade metropoliten Ambrosius, att de troende i Finland önskar gemensam bön och nattvard tvärtemot vad fallet är i Ryssland. Men vill be tillsammans, men om KV inte ger hjälp därvidlag så lämnas det åsido medan man strävar efter det.

Bönen är naturligt nog kärnan i varje strävan efter enhet och samarbete mellan de kristna. På denna väg har kyrkorna även upplevt framsteg på ekumenikens väg trots att det på ovan skildrat sätt också har avslöjat det pinsamma i splittringen. I det fortsatta arbetet med ekumeniskt böne- och gudstjänstliv föreslås att man närmare skall befatta sig bl.a. med andaktens former (konfessionella, ekumeniska, o.s.v.) samt med bön och andakt som det är mindre problematiskt att utveckla än den egentliga gudstjänstens former. Beträffande användningen av symboler och riter bör detta dock ske så att man undviker synkretismens fara när det gäller språkbruket rörande Gud och kyrkan. Gudstjänsterna och andakterna borde planeras i grupper, i vilka det finns en jämnstark representation av de båda traditionerna.

Beslutsprocess i konsensus

Det klart mest konkreta av kommissionens förslag kommer att innebära ett krav på en större enighet i beslutsprocessen än för närvarande. Det uppfattas som en förskjutning från parlamentarisk praxis i riktning mot kyrklig synodal praxis. På basen av enhälliga beslut förpliktar sig kyrkorna också bättre än för närvarande till de gemensamma besluten. Å andra sidan bör det betonas, att KV inte finns till bara för att fatta beslut.

I diskussionerna har det framgått hur konsensus i väst och öst förstås på olika sätt. I det västerländska tänkandet råder en juridisk grundsyn, medan det på ortodox håll när det gäller konsensus är fråga om en strävan efter att tänka t.ex. på det sätt som de andliga ledarna har gett uttryck åt.

I den situation då man fattar beslut borde det föreligga å ena sidan ett konsensusalternativ och å andra sidan ett omröstningsalternativ. Det bör på förhand preciseras, i vilka frågor det förutsätts konsensus. Till slut kan mötet självt besluta, på vilket sätt det behandlar frågan (t.ex. 5 % av deltagarna kan begära övergång från konsensus till omröstning).

Konsensus uppnås

- a) om alla medlemskyrkor är av samma mening,
- b) om största delen av medlemskyrkorna är av samma mening och minoriteten nöjer sig med diskussion och anser att förslaget är i överensstämmelse med mötets allmänna uppfattning,

- c) om det finns olika uppfattningar och man enhälligt besluter att anteckna dem till protokollet,
- d) om det föreligger enhällighet om att sakens behandling uppskjutes till en senare tidpunkt eller
- e) om det föreligger enhällighet om att man inte kommit fram till något beslut. Ordförandens ställning blir central i och med ett sådant sätt att fatta beslut. Detta kan bli en riskfaktor för en fungerande verksamhet, emedan många kyrkor redan nu är otillfredsställda med ordförandenas funktion vid stora ekumeniska möten. För sådana möten kan man skapa en stödgrupp för ordföranden. Vid stora möten kan man inte heller förutsätta att enhälligheten i någon fråga skulle vara fullständig och därför bör det närmare definieras vilken grad av enhällighet som innebär konsensus.

För att garantera en behandling av frågorna och en beslutsprocess som tillfredsställer de ortodoxa, har ett initiativ väckts i kommissionen om att grunda en permanent kommitté, vars uppgift skulle vara att svara för att KV:s agenda är balanserad och för att ge råd och göra förslag till de styrande organen för att förbättra de ortodoxas deltagande (The Standing Committee on Orthodox Participation in the WCC). Denna skulle ha 12 medlemmar varav hälften skulle vara ortodoxa och av alla medlemmar skulle åtminstone hälften vara medlemmar i centralkommittén. Kommittén skulle avge rapport till centralkommittén och exekutivkommittén. Enligt min uppfattning skulle övergången till konsensusbeslutsprocess göra det onödigt att tillsätta ett sådant organ som signaliserar misstroende och kontroll. Det verkar dock som om detta skulle vara ett mycket viktigt förslag bl.a. för den Ryska ortodoxa kyrkans representanter.

Medlemskap

En grupp som tillsatts av KV:s exekutivkommitté (Membership Study Group) har särskilt befattat sig med kriterierna för medlemskap. Av gruppens medlemmar är hälften även medlemmar i specialkommissionen. Specialkommissionens uppgift är att genom sina utlåtanden påverka denna grups framställningar. Frågan om medlemskap bör ses utifrån ett ecklesiologiskt perspektiv. Då fästes uppmärksamheten bl.a. vid terminologin: membership är en administrativ term, men partnership skulle vara mera ecklesiologiskt präglad.

I diskussionen har man talat om kyrkofamiljerna (t.ex. de ortodoxa, katolikerna, reformationens kyrkor, pingstvännerna och de evangelikala), men under arbetets gång har det dock talats mindre härom än tidigare. Om medlemskap skulle grunda sig på de ovannämnda kyrkofamiljerna eller på att man tillhör regionala ekumeniska organisationer, skulle det förändra KV:s dynamik i ofördelaktig riktning emedan ett direkt medlemskap innebär den bästa möjliga förpliktelsen. En interimistisk anslutning till rådet borde kunna komma i fråga för dem, som inte direkt kan få fullt medlemskap. T.ex. den av Ryska ortodoxa kyrkan framförda tanken på observatörsstatus (vilket är en annan sak än observatörsmedlemskap) var inte längre föremål för diskussion. Det återstår ännu i varje fall att överväga hurudan representation i de olika organen medlemskapet ger rätt till. Då de ortodoxa kyrkorna, av vilka det finns 22 av KV:s sammanlagt 342 kyrkor, har upplevt att de är en minoritet strukturellt sätt, är det motiverat att pröva olika sätt att reparera detta missförhållande. Man kan inte heller glömma, att det är en del av medlemskapet att man bär ekonomiskt ansvar.

Att uttryckligen göra dopet till ett medlemskriterium för KV har kommit till uttryck i kommissionens förslag. Då dopet redan tidigare har varit föreslaget som ett kriterium, har man frågat om detta ställer nya villkor för medlemskap. Medlemskap förutsätter att KV:s

basis godkännes och att man förpliktar sig till de målsättningar och uppgifter som är angivna i rådets konstitution. I dessa är medlemskapets kristologiska och trinitariska grund klart angiven. Föremål för arbetet har nu varit en preciserad lista med 13 punkter för medlemskapskriterier som uppgjorts utgående från KV:s basis och konstitution. (Revised Criteria for Membership) och i denna finns ett klart omnämnande också av dopet.

Mot slutrapporten

Såsom redan konstaterats har specialkommissionens uppgift – uppfattad på ett omfattande sätt – varit en del av den förnyelseprocess som under det senaste årtiondet tagit sig i uttryck i Gemensam förståelse och vision (CUV). Det är fråga om ett behov som man blivit klart medveten om att man nu efter fem årtionden bör gå vidare till en djupare dimension i ekumeniken. Och samtidigt är det fråga om att detta i kyrkorna i en situation av inre och yttre tvång har blivit allt mera av nöden, men samtidigt också allt svårare.

Specialkommissionen färdigställer sin rapport inkommande vår vid sitt möte i Helsingfors. Ett förslag till denna gör på basen av det vid mötet i Ungern upparbetade materialet professor John Brix (baptist från Birmingham) och professor Constantine Scouteris (ortodox från Aten). Det verkar som om det skulle vara möjligt att i arbetet nå fram till ett rätt enhälligt slutresultat. T.ex. Ryska ortodoxa kyrkan, som genom att föra fram nya modeller för medlemskap har sökt möjligheter att inta distans till KV, verkar allt efter som arbetet framskridit i allt mindre utsträckning ha framfört sådana modeller. På basen av detta arbete verkar det inte sannolikt, att de ortodoxa kyrkorna skulle lösgöra sig från KV. Specialkommissionens Helsingfors-rapport kommer att behandlas vid centralkommitténs möte i september 2002. Det är meningen att man genom centralkommitténs åtgärder skall kunna fortsätta arbetet med t.ex. de praktiska sätt på vilka konsensusbeslutsprocessen skall kunna förverkligas och med de ändringar av gällande bestämmelser som behövs. Avsikten är att förslagen i en form som är godkänd av centralkommittén skall komma kyrkorna till del som en del av förberedelserna för generalförsamlingen år 2006.

Trots att specialkommissionens arbete har präglats av en god atmosfär och ett gott samarbete, kan man anta att förslagen då de behandlas i vidare kretsar också utsätts för kritik. Då man på protestantiskt håll inte alltid förstår och är medveten om problemet, kan det också hända att det finns brist på förståelse i fråga om lösningarna. Lösningarna kan uppfattas också som ett försök att dämpa ens egna strävanden och möjligheten att avancera snabbare.

Specialkommissionen har under sitt arbetes gång fått ta del i den process, som innebär att de ekumeniska möjligheterna förstås på ett djupare sätt. Det är nu att hoppas att denna process genom de förslag som nu framförs från specialkommissionens sida skulle kunna komma igång i hela KV och dessutom också på lokal och regional nivå. Jag hoppas att de synpunkter jag framfört skulle kunna ge material för arbetet med KV också hos oss.

St Michels den 21.12.2001

Voitto Huotari

*Rapport til Det Mellemkirkelige Råd
samt til nordiske partnere
fra WCC Executive Committee møde
på Nyborg Strand, 19.-22.2.2002*

København, 1. marts 2002

- Dagsorden:
1. Generalsekretærens rapport
 2. Forelæggelse af finansrapport for 2001 og budgetforslag for 2002
 3. Programrapportering
 4. Special Commission
 5. Studiegruppen om medlemskab af WCC
 6. Retningslinjer for valg af Search-Committee forud for valg af ny GS
 7. Public issues
 8. Planer for næste Assembly
 9. Rapport fra Nominations subcommittee
 10. Rapport fra Programme subcommittee
 11. Rapport fra Finance subcommittee

Executive Committee (ExC) mødtes denne gang i Danmark. Mødet begyndte tirsdag morgen, men mange, inkl. ca. 10 stabsmedlemmer, ankom allerede lørdag for at tage del i et to-dages program i København som gæster hos Den danske Folkekirke. Søndag med gudstjeneste i Københavns domkirke, rundvisning i kirken og rundtur i København med besøg på Rosenborg, drink i bispegården og middag hos undertegnede med afsluttende andagt i Natkirken kl. 22. Mandag var der besøgsprogrammer: a. Diakonalt arbejde, b. Kirkens undervisning og c. Interreligiøst samarbejde.

1. Generalsekretærens rapport

- a. Begivenhederne 11. september satte sit præg på arbejdet i WCC i de efterfølgende måneder. Der er blevet oprettet fælles nyhedsbase (Behind the News), og mange kirker har taget initiativer til udtalelser og standpunkter, men desværre ingen større vilje til at koordinere reaktionerne via WCC. I WCC ser man nu en væsentlig opgave i - i lyset af 10-året til bekæmpelse af vold - at gennemtænke betydningen af den erklærede "krig mod terrorisme", som under USA's ledelse dominerer verdenspolitikken.
- b. WCC's økonomi er stadig i vanskeligheder. Bidragene fra medlemskirkerne er fortsat faldende på trods af bestræbelser på det modsatte. Til Centralkomiteens (CC) møde i august vil det for første gang blive praktiseret, at ingen deltagere fra kirker, som ikke har betalt medlemsbidrag, vil få godtgjort rejseudgifter. Konrad Raiser stillede det retoriske spørgsmål, om det overhovedet er værd at fortsætte med Kirkernes Verdensråd, når viljen til at forpligte sig også økonomisk er så ringe. - Økonomien skulle senere vise sig at blive et hovedemne på dette ExC-møde, jf. punkt 2 og 11.
- c. Siden sidste ExC-møde i september har WCC gennemført en intern Mid-term-evaluation, nu hvor der er gået 3 år siden Harare-Assembly. Den forelå i udkast til mødet og vil nu blive yderligere bearbejdet og forelagt CC til august. Den er meget åbenhjertig omkring både styrker og svagheder i arbejdet og viser grundlæggende, at omstruktureringen fungerer og har øget samarbejdet og sammenhængen mellem de forskellige dele af WCC's arbejde, hvilket er et meget positivt resultat. Også selve evalueringens "tone" med åbenhed og transparens viser, at der råder en ny kultur i organisationen, hvilket er et vigtigt fremskridt i sig selv. Største svaghed der

påpeges, er for mig at se den stadig manglende sammenhæng mellem beslutningsprocesserne omkring de enkelte programmer og Programme Committee og Advisory Groups indflydelse. De ansatte oplever stadig de parlamentariske lag som steder, hvor der foregår en refleksion over det arbejde, der udføres/er udført og ikke som steder, hvor der træffes programmæssige beslutninger. Det foregår stadig på den gamle manér sådan, at der fra medarbejderne bydes ind på programmer og i en intern screeningsproces med staben alt afhængig af finansieringsmuligheder og prioritering, kommer programmerne med i treårsplanerne.

d. Der kræves ifølge generalsekretæren øget fokus på den interreligiøse dialog i disse år. Ikke mindst dialogen mellem Islam og Kristendom. Det er der fuld tilslutning til. Konrad Raiser mener, det bør blive et vigtigt tema for den 9. Assembly i 2006. Inden da må vi være kommet betydeligt videre, så vi har noget mere substantielt at byde på til denne dialog til den tid. Det var der ligeledes almindelig tilslutning til.

e. Raiser havde deltaget i pavens særlige forbøn for fred i Assissi sammen med en lang række af religiøse overhoveder i verden. Arrangementet forløb udelukkende på pavens præmisser – man sad og gik og deltog i den rækkefølge af ”ortodoksi”, som paven set fra Rom tillægger den enkelte kirke, kirkelige institution eller religiøse samfund. Den selvforståelse, som Vatikanet dermed udtrykker i økumeniske anliggender, er så meget ude af trit med andres lige ret, at det er tvivlsomt, om det er rigtigt for Kirkernes Verdensråd at deltage på disse præmisser, sagde Raiser – og fik opbakning i ExC.

2. Finansrapport for 2001 og budgetforslag 2002

Det foreløbige regnskab for 2001 blev forelagt. På CC-mødet i jan./febr. 2001 godkendtes et budget for 2001 med et underskud på 1.5 mill. CHF eller ca. 1/3 af ”General Reserves” (4.8 mill). ”A courageous, but tenable act” kaldte Moderator for Finanskomiteen det ved den lejlighed – så længe, der trods alt ”kun” blev anvendt 1/3 af reserverne. Det ”modige” eller ”dristige” skal ses på baggrund af, at året før var reserverne på 8.3 mill. CHF. - På ExC-mødet i september fik vi at vide, at budgettet i det store og hele holdt – dog regnede man nu med et underskud på 1.6 mill. CHF.

Det var derfor en meget stor overraskelse at blive præsenteret for et regnskab med et underskud på (hold godt fast) 6.572 mill. CHF eller 1.2 mill mere end der var ”General Reserves”. Det vil sige 4 mill. CHF større underskud end budgetteret! Underskuddet har to hovedårsager: Urealiseret tab på investeringspapirerne (ca. 2.7 mill CHF i forhold til budgettet) og et fald i tilskud til projektstyring og medlemsbidrag (1.7 mill. CHF i forhold til budgettet). Det betyder, at WCC ingen fri likvid kapital har, samt at de investerede midler alle er bundet som enten øremærkede midler til programmer eller udgør legatkapital. Den eneste ”reserve”, der er tilbage, er altså værdien af den faste ejendom: Jord og bygninger. Man har været nødt til at planlægge et yderligere lån i ejendommen for overhovedet at have en fri kapital til rådighed til imødegåelse af korte betalingsfrister. – Se senere under rapport fra Finans sub-komiteen, som jeg i øvrigt var blevet opfordret til at overgå til, fordi jeg tidligere havde stillet kritiske spørgsmål til økonomien. Først takkede jeg nej, fordi finanser ikke er verdens sjoveste ting at beskæftige sig med. Men da det gik op for mig, hvor alvorligt problemet er, sagde jeg ja tak.

3. Programrapporter

De tre ”Clusterdirectors” skiftedes til korte mundtlige oplæg ud fra den skriftlige rapport om arbejdets mange forgreninger. Rapporten er på 25 sider og kan rekvireres i kopi på Den danske folkekirkes mellemkirkelige råd: interchurch@folkekirken.dk - Jeg vil derfor ikke genfortælle hele rapporten her. Overskrifterne er følgende:

a. Efter 11. september og tiåret til bekæmpelse af vold

Et seminar i januar satte fokus på betydningen af begivenhederne 11. sept. for måden programmet omkring tiåret skal fortsætte. Emnet var sammenhængen mellem religiøs identitet og pluralitet, en kulturs legitimering af voldsanvendelse og mulighederne for at påvirke disse strukturer.

Der er fremskridt i kirkernes involvering i tiåret. 500 enkeltpersoner og grupper er nu registreret i DOV databasen, men der er tale om en stor regional ubalance: 54% fra Europa, 17% fra Nordamerika, 13% fra Afrika, 9% fra Asien, 5% fra Latin Amerika, 2% fra Mellemøsten, Pacific og Carribean. Registreringen er imidlertid ikke dækkende. Inamar de Souza, ung præst i Brasilien, kunne f.eks. fortælle om stor involvering blandt mange unge i Brasilien i tiåret – forhold, der ikke var kendt i WCC-Geneve – hvilket blot - igen - illustrerer problemet med kommunikationen.

b. Inter-religiøse relationer og dialog

Arbejdet med at revidere "Guidelines for Dialogue" er i fuld gang og vil blive præsenteret for Advisory-gruppen i maj 2002. I april holdes en stor konference om globale initiativer mellem religionerne i Hong Kong.

c. HIV/AIDS

Afrikanske kirker og økumeniske organisationer udarbejdede et fælles grundlag for arbejdet med HIV/Aids i Afrika på en konference i november 2001 i Nairobi. Der blev fokuseret på kirkernes ansvar både for den manglende indsats i fortiden med seksuel rådgivning og overfor en fremtidig ny rolle med rådgivning og forebyggelse af smittespredning. Det fælles grundlag "A plan of Action" blev forelagt (kan rekvireres hos Sam Kobia, hvis man ønsker det).

d. Specielt fokus på Afrika – udover Hiv/Aids-arbejdet

Der oprettes nu et lille særligt WCC-Afrika-kontor for at intensivere fokuseringen på Afrika.

e. Review af WCC-arbejdet i Østeuropa.

En 5-siders rapport inkluderet i Programrapporten som annex I behandler hovedlinjerne i det hidtidige arbejde i Østeuropa og tegner retningen for fremtiden.

f. Studie-dokument om Racisme

g. Faith and Order

h. Kommunikations og informationsarbejdet

4. Special Commission

Siden sidst har kommissionen holdt plenary-møde i november 2001 i Ungarn. Sidste møde, hvor den endelige rapport til CC-mødet i august afsluttes, finder sted 27. maj – 3. juni i Finland. Der forelå rapporter fra kommissionens fem undergrupper: 1. Ekklesiologi, 2. Fælles bøn, 3. En fremtidig konsensus-orienteret beslutningsproces i WCC, 4. Sociale og etiske spørgsmål, og 5. Medlemskab.

Der er tale om klare fremskridt i samarbejdet. Der er enighed om, at fælles andagt og bøn er en nødvendig forudsætning for, at det giver mening at forblive i et kirkeligt fællesskab som WCC. Der skal derfor arbejdes videre med retningslinjer for, hvordan fælles andagter kan finde sted. Der er ligeledes enighed om at arbejde frem mod en konsensus-model for beslutninger. Et forslag om en særlig "paritets-kommission" til fortsættelse af SC's arbejde er blevet drøftet især efter ønske fra ortodoks side, fordi de generelt føler, at minoritetsrollen slår igennem hvor end, de deltager, så ét sted med lige repræsentation til drøftelse af fælles anliggender ville være en styrke. På den ene side støttede ExC tanken om at oprette en mindre komite med lige mange ortodokse og protestanter – f.eks. 6 hver fra gruppe – på den anden side er man i tvivl om en sådan komites status i den parlamentariske struktur. Det skal der arbejdes videre med. Endvidere forelå de foreløbige resultater af drøftelserne om reglerne for medlemskab. Disse drøftelser koordineres med den særlige studiegruppe – og der ser heldigvis ikke ud til at være modsætninger. Jf. nedenfor.

5. Studiegruppen om Medlemsskab

Sidste møde i gruppen fandt sted i Ungarn umiddelbart før mødet i Special Commission – de to gruppers arbejder er jo tæt forbundne, derfor sikres hele tiden sammenhæng mellem forløbene. Et af formålene med arbejdet er at finde måder, hvorpå kirker kan være repræsenteret i WCC i grupperinger, f.eks. konfessionelle eller geografisk bestemte. Det ville styrke det lokale økumeniske engagement. Dertil kommer, at blandt de 240 kirker, der har været medlem siden 1975, har ca. 70 kirker aldrig haft en plads i CC, hvilket viser nødvendigheden af at finde repræsentative former, så de valgte medlemmer repræsenterer flere kirker på en gang. Der synes i

øvrigt at være stemning for, at paritetsprincippet mellem protestanter og ortodokse i stigende grad benyttes i alle rådgivende organer, mens det ikke uden videre kan lade sig gøre i de besluttende organer.

Overvejelserne om det skal være muligt for kirker at være "associeret" til WCC og ikke egentligt medlem, er endnu ikke afsluttede og deler gruppen. På den ene side er det et ønske fra visse skeptiske kirker, på den anden side kunne det medføre, at flere kirker ville benytte sig af muligheden for at tage del i den økumeniske bevægelse på et mindre forpligtende plan.

6. Search Committee

Den anvendte metode ved sidste valg af GS vil også blive taget i brug denne gang. Det betyder, at en Search Comm. skal vælges på det kommende CC-møde i august. Komiteen består af 18 medlemmer: De to Vice Moderators (Marion Best og Sophia Adinyira) er fødte medlemmer, 10 vælges af og blandt CC på den måde, at hvert medlem skal skrive 10 forskellige navne på en liste, og de 10 personer med flest stemmer, er valgt. Det vil ske på CC-mødets tredje dag. Derefter tilføjer ExC 6 medlemmer, som vælges for at sikre en nødvendig balance m.h.t. køn, region, alder, konfession. Her opererer man med følgende nøgletal for Search Committee: 4 fra Europa, 3 fra Afrika, Asien, Nordamerika, 2 fra Latinamerika/Caribbien og Mellemøsten og 1 fra Pacific. Search Committee får hermed mulighed for inden afslutningen på Centralkomitémødet den 3. sept. at have holdt sit første møde og konstitueret sig.

En jobbeskrivelse for GS vil blive udarbejdet i forbindelse med Moderators' og GS' møde i Juni og forelagt CC i august.

7. Public Issues

En 12-siders rapport fra afdelingen forelå til mødet – hvoraf halvdelen handler om de initiativer WCC har taget i forlængelse af tragedien 11. september: Støtte til de amerikanske kirker, breve som udtrykker støtte, opmuntring og reflekterende analyser til kirkesamfund og organisationer (herunder FN) i hele verden. Den generelle tendens til mindre samhørighed og tydeligere fjendebilleder på den globale politiske scene må modarbejdes af bl.a. den økumeniske bevægelse. Og helst modarbejdes sammen. Er der en vilje til det?

I forbindelse med konflikten mellem Israel og Palæstina bifaldt ExC kampagnen for at få bragt den ulovlige israelske besættelse til ophør og udtrykte stor tilfredshed med etableringen af - ikke observatør – men "accompaniment"-programmet i samarbejde med palæstinensiske menigheder og kristne i Israel. Også samtalerne med og støtten til de kirkelige ledere i Jerusalem blev rost. Man opfordrede WCC-medlemskirkerne til snarest at finde økonomiske ressourcer til accompaniment-programmet, så det kan løbe af stabelen snarest.

Af de mange politiske initiativer og kommentarer til forhold i Afrika, vakte især situatinen i Zimbabwe bekymring. Ved de kommende valg handlinger kan det let tænkes, at kirkeledere og mange andre bringes i fare, og der planlægges derfor forskellige aktionsmuligheder til støtte for dem – især i samarbejde med det sydafrikanske kirkeråd.

8. Næste Assembly i 2006

ExC vedtog at forsøge at gøre 9. Assembly en smule mindre end Harare (med 900 delegater og 4420 fuldtids-deltagere), nemlig at stræbe efter 7-800 delegater og 3500-4000 fuldtids-deltagere. Også varigheden ville man afkorte: 7-10 dage. Der foreligger en invitation fra Sydkoreas kirker, som tilbyder værtsskab (i Seoul) for Assembly. Det vil blive undersøgt nærmere. Til næste møde i august vil endvidere blive undersøgt muligheden for at have Assembly i Brasilien (Porto Alegre) og Cypern.

På CC-mødet i august vil man skulle vælge en "Core Assembly Planning Committee", CAPC. ExC vil præsentere nomineringer.

Drøftelser med World Alliance of Reformed Churches og Lutheran World Federation om fælles Assembly efter den 9. vil fortsætte.

9. Nominations and Staff Sub-Comm.

I stedet for biskop Wolfgang Huber, som er medlem af CC, ExC og moderator for Finance Com., er biskop Rolf Koppes medlemsskab blev godkendt. Huber ønskede at forlade sin poster på grund af et nyt medlemskab af den tyske forbundsstats etiske komite. Som Moderator for Finance Com. Valgtes Biskop McKinley Young.

Fr. Georges Tsetsis, som repræsenterer patriarkatet i Konstantinopel, har ligeledes meddelt, at han ønsker at forlade alle sine poster i WC – p.g.a. uoverensstemmelser med sin kirke. I stedet er nomineret Metr. Gennadios Limouris

På personalesiden er der indgået aftale med Rev. Dwain Epps om tidlig pensionering (efter eget ønske) med udgangen af juni måned. Dwain Epps vil gerne bruge fritid herefter på systematisering af arkivet indenfor Public Issues-området. I stedet bliver Peter Weiderud, Generalsekretær for International Mission og Diaconia i Sverige, ansat som Programme Secretary/Team Coordinator på International Relations – sandsynligvis pr. 1.1.2003.

10. Programme Sub-Comm.

Rapporteringen bekræftede i det store og hele linjerne, som de blev fremlagt tidligere på mødet af staben. Jeg finder kun grund til her at omtale ét særligt forhold: Fra fleres side blev der udtrykt ønske om, at der fokuseres yderligere på ungdommens økumeniske engagement og uddannelse. Det førte til følgende udtalelse: "ExC anbefaler, at der findes en gunstig lejlighed til at præsentere de igangværende initiativer i WCC til at udvikle uddannelsesprogrammer for unge i kirkerne. Det blev foreslået, at en sådan præsentation skal inkluderes i programmet på et kommende CC-møde."

I øvrigt mødes for første gang den nye Core Group for Programkomitéen til April (17.-19.) forud for og i forbindelse med WCC-Round Table-mødet med de såkaldte "Funding Partners".

11. Finance Sub-Comm.

Som allerede sagt bragte finansrapporten meget dystre tal frem. Hvad angår godkendelsen af det foreløbige regnskab for 2001, var der jo ikke meget andet at gøre end at tage det til efterretning. Og give tilladelse til et lån i ejendommen i år, så der er likvid kapital til rådighed for de betalinger, der skal falde.

Interessen samlede sig herefter om budgettet for 2002. Her havde ExC i september pålagt staben at fremkomme med et budget, der fremviste betydeligt lavere underskud, end det, der dér blev forelagt (1.277.000 CHF). Det skete imidlertid ikke – det forventede underskud var sat til 1.254.000 CHF – tilmed med mulighed for yderligere 392.000 CHF på ikke-financierede, men uundværlige programmer og 500.000 til særlige fratrædelsesordninger for tidlig pensionering (som på længere sigt medfører besparelser) – altså, i værste fald et underskud på 2.172.000 CHF – penge, WCC simpelt hen ikke har med mindre, man fortsætter pantsætningen af ejendommen.

Der blev derfor vedtaget en omgående 10% besparelse på alle ikke-kontraktlige udgifter (d.v.s alt andet end løn), hvilket vil betyde en besparelse på ca. 800.000 CHF. Endvidere blev det besluttet at tilsende de to Moderators for Finanskomiteen månedlige økonomi-rapporter fra og med 31.3.2002, så udviklingen kan følges løbende.

Løn og dertil knyttede udgifter udgør over 80% af alle WCC's samlede udgifter og er derfor det sted, hvor der virkelig kan hentes penge ved besparelser. Men opsigelsesvarslet er for de fleste ansatte 6 måneder, og der er tradition for i WCC at give et års opsigelsesvarsel. Konrad Raiser ønskede derfor først at gennemføre besparelser på ansættelser i årene 2003-2005 (5% pr. år), mens Finance SubC. anbefalede omgående reduktion med virkning fra senest november 2002 på 7-10% eller 12-16 afskedigelser. Det kunne der ikke opnås enighed om. Derfor sluttede ExC-mødet uden godkendelse af budget 2002, hvilket naturligvis for alle parter er en meget uheldig situation. Det er nu pålagt ledelsen – dvs. The officers (Moderator, Vice-Moderators og GS) – hurtigst at finde et løsningsforslag sammen med Moderator for Finance SubC. og sende det ud til ExC til skriftlig godkendelse. Efter min mening vil det være helt uforsvarligt yderligere at udsætte

nødvendige besparelser på driftsbudgettet og dermed overlade problemet til den nye GS, der tiltræder 1.1.2004. Vil vi kunne præstere et budget 2003, der er i balance, SKAL der ske afskedigelser i år. Ellers vil CC i august med rette kunne kritisere ExC for ikke at være sin primære opgave voksen: At overvåge og kontrollere økonomien i organisationen.

I forbindelse med Round Table i april er det meningen, at "The Officers" mødes med McKinley Young og undertegnede fra Finanskomiteen for at se, om året udvikler sig økonomisk som ventet, og i øvrigt tilrettelægge budgetterne for 2003-05.

Anders Gadegaard

Rapport nr. 10102 J - JU MKR - sak 22/02 (KV)
kopi: JOS World Council of Churches

EJP, GKR, PT, SB

General Secretariat

150, ROUTE DE FERNEY
P.O. BOX 2100
CH-1211 GENEVA 2, SWITZERLAND

TELEPHONE +41 22 791 61 11
TELEFAX +41 22 791 65 35
WEBSITE <http://www.wcc-coe.org>

Geneva, 12 March 2002

To: Central Committee Members
CC: WCC Member Churches
Associate Councils
Regional Ecumenical Organisations
Christian World Communions
International Ecumenical Organisations

KIRKERÅDET
MELLOMKIRKELIG RÅD
SAMISK KIRKERÅD

15 MARS 2002

Til: SU
J.nr.: 97/232-46
Arkiv nr.: 772.12

t.e. 13/3-03.S.4

Re: Meeting of the WCC Executive Committee, 19-22 February 2002

Dear Friends,

This letter brings you greetings from the World Council of Churches together with the affirmation of our unity in the Spirit as we journey together towards the celebration of Easter.

My main purpose in writing is to share with you the outcome of the recent meeting of the Executive Committee. At the invitation of the Church of Denmark, the Committee met at Nyborg Strand from 19 to 22 February 2002. It was the first time since the assembly in Harare that a full meeting of the Executive Committee has taken place outside Geneva. It offered the welcome opportunity to be exposed to important facets in the life of the Church of Denmark and to witness its strong ecumenical commitment. The Executive Committee continues to express its sincere gratitude for the generous hospitality which we experienced in Denmark.

The Committee reviewed reports about major working processes under way in the Council in preparation for the meeting of the Central Committee in August/September. On that occasion, we expect that the **Special Commission on Orthodox Participation** will present its report to the Central Committee as it reaches the end of its three-year mandate. At the same time, the **Membership Study Group** that was appointed by the Executive Committee will present its findings and recommendations. In reviewing interim reports from both groups, the Executive Committee expressed the conviction that the results of these two special processes will contribute to creating a better quality of relationships within the fellowship of the WCC and make visible more fully the institutional implications of the Common Understanding and Vision.

The interim reports from both groups provide a clear indication that a new institutional culture is beginning to be shaped. This ethos still needs to be appropriated more fully by the member churches, but the profile of the WCC as a fellowship of churches is strongly being affirmed. Both groups will meet once more prior to the Central Committee to finalise their reports. The positive response by the Executive Committee to the interim reports gives us reason to hope that these significant working processes will achieve a constructive conclusion during the meeting of the Central Committee.

The Executive Committee also received with appreciation a document summarising the results of a **mid-term evaluation** by staff of WCC activities during the period from 1999 to 2001. During the months ahead, the staff evaluation will be complemented by an external evaluation involving members of the governing bodies

and advisory groups. The Executive Committee emphasised the significance of this exercise representing the very first comprehensive evaluation of the activities of the WCC ever to be undertaken. The Committee commended in particular the effort undertaken by staff in spite of an already overloaded timetable. It appreciated especially the openness and the degree of self-criticism expressed in the evaluation report; this makes the whole exercise an example of transparency and accountability while confirming the positive changes that have taken place in the institutional culture of the WCC since the Harare assembly.

The same positive tone prevailed in the responses of the Executive Committee to the reports by the Directors about **programme highlights in the period since the last meeting**. Special attention was given to developments regarding the Decade to Overcome Violence, inter-religious dialogue, the projected comprehensive response to the HIV/AIDS crisis in Africa, the Africa reconstruction programme, the special programme of the WCC for Eastern Europe, the preparation of an ecumenical study document on racism, and the preparations by Faith and Order for two plenary sessions during the forthcoming meeting of the Central Committee focusing on ecclesiology and baptism.

Not every programme of the WCC is of equal importance to all member churches, but it is clear from the responses by the Executive Committee that the Council in its activities takes seriously the needs expressed by member churches. As we approach the midpoint between two assemblies, we can say with confidence that the Council today perceives a clearer profile of its activities and that its institutional procedures have been considerably improved.

As usual, the Executive Committee also reviewed the **current international political situation** in preparation for eventual actions by the Central Committee. Attention focused in particular on the increasingly violent Palestinian-Israeli conflict and the deeply troubling global trends resulting from the US-led response to the terrorist attacks of September 11, 2001. The Committee received with appreciation reports about the work done as follow-up to its earlier decisions to engage member churches in 2002 in an ecumenical campaign within the context of the Decade to Overcome Violence to end the illegal occupation of Palestine and to develop the Ecumenical Accompaniment Programme in Palestine and Israel (EAPPI). This accompaniment programme, which has been developed in close cooperation with the heads of the churches in Jerusalem and the leadership of the Middle East Council of Churches, should be implemented as soon as possible; therefore, the Executive Committee urged member churches and ecumenical partners to move rapidly in providing the necessary support for the WCC fund that has been established as an ecumenical response to the Palestinian-Israeli conflict.

Considering global trends in the post-September 11 environment, the Executive Committee reviewed with appreciation the WCC's public witness in the period since its last meeting which was in session in Geneva on September 11 itself. Particular concern was expressed about the implications of the approach of the US in its "war on terrorism", the unprecedented military expansionism by the US and the general stagnation of international diplomacy. Given the urgency of the present situation and the critical role the churches in the United States now have to play, the Executive Committee asked the staff of the Commission of the Churches on International Affairs to convene a special consultation in the United States with leaders of the churches there and their counterparts from other parts of the world. This meeting should provide an opportunity for those with responsibility in the churches to further the process of discernment which had begun at a previous consultation in Geneva, seeking insights on what kind of witness is required at

such a time. A report of the findings of that consultation should be given to the next meeting of the Central Committee.

In terms of its monitoring role regarding administrative matters, the Executive Committee approved two **staff appointments**: Rev. Olivier Schopfer from the Protestant Church of Geneva was appointed as Executive Web Editor, and Mr. Peter Weiderud from the Church of Sweden as Team Coordinator for International Relations. The Committee also clarified the procedures for initiating the search process for a new General Secretary. It approved a revised set of Staff Rules and took steps to enable the Central Committee to take decisions regarding the venue and the general format of the Ninth Assembly of the WCC.

Considerable time and attention had to be given to the **financial situation of the WCC**. In plenary and sub-committee sessions, the Executive Committee struggled with a very complex picture; its analysis, based on careful preparatory work by the responsible staff, has led to sober yet realistic conclusions. As early as the Central Committee meeting in Potsdam, the critical financial condition of the Council had been noted. Since then, the situation has further deteriorated, and corrective measures can no longer be avoided. The Executive Committee stated clearly that the difficulties are not due to mismanagement on the part of the Council but to external, non-controllable factors which have similarly affected many of our ecumenical partners, including member churches, church agencies and councils. There is a sense of solidarity in struggling to overcome these adverse influences, and we share a basic confidence that the Council has the necessary strength to meet the challenge.

A few specific indications will help you to understand the critical situation and the actions taken by the Executive Committee. The **budget for 2001** approved by the Central Committee at Potsdam provided for a deficit of CHF 1.6 million. This was considered a risky but acceptable course of action, counting on the availability of a General Reserve of almost CHF 5 million. However, the final results for 2001 show a deficit of CHF 6.6 million; i.e., 5 million larger than expected. This is due to three principal factors: a loss of CHF 2.7 million on investments and currency exchange, a decrease of CHF 1.7 million in contributions from member churches and funding partners, and an additional expense of CHF 600,000 for early retirement packages to achieve long-term reduction in staff costs. With this deficit, the General Reserve is exhausted, and a negative balance could only be avoided by making a one-time transfer from the Building Reserve. As a consequence, the WCC has begun to encounter some problems in its cash flow, as at the end of 2001 there were no longer any readily available liquid assets.

The proposed **budget for 2002**, which has been established for the first time according to the activity-based costing format, once again showed an operating deficit of CHF 1.2 million. Given the fact that there are no more general reserves and that the liquidity pressure continues, the Executive Committee, in giving basic approval to the 2002 budget, felt obliged to make the **following amendments**:

- a 90% spending limit on all expenses which are not contractually binding;
- an instruction to prepare a plan to reduce staff-related costs by 7-10%; i.e., by CHF 1.5-2 million; and
- an authorisation to continue negotiations to obtain a mortgage against the Ecumenical Centre to restore liquidity for the Council.

The purpose of these measures is to begin the second three-year programme and financial plan, 2003-2005, without carrying forward a deficit as well as to restore

an acceptable relationship between the costs for staff and support services and expenditures for activities.

The Executive Committee instructed the staff leadership to develop a plan to achieve the reduction in staff-related costs, to be presented for review at the time of the Round Table meeting in mid-April when the Officers of the Finance Committee and Dr. Marion Best, Vice-Moderator of the Central Committee, will be in Geneva. Decisions are to be finalised by the Officers at their meeting in June, and shall take full effect by the beginning of 2003 at the latest. It is our sincere hope that these painful reductions may be achieved without jeopardising the core activities and priorities of the WCC.

As I indicated before, one of the factors contributing to the critical financial situation is the **decrease in contributions**, including the contributions from member churches. In fact, 2001 has been the first year since the early 1990s when member church contributions have experienced a decline. The membership campaign that was launched and actively implemented following the Harare assembly has had only a very limited effect. There are still a large number of member churches which have not responded to the request to make at least a minimal financial contribution despite our concerted efforts to seek their co-operation. Members of the Central Committee have been involved in this appeal. Given the urgent need to reduce expenditures, we shall be obliged to **implement the provision in the Rules of the WCC (Rule I.6.a-c, Minutes of Executive Committee, September 2001, p. 65) that no subsidies for travel and accommodation shall be paid to members of governing bodies whose church has not responded to the obligation of making a minimum contribution in support of the WCC.**

Since the trend of decreasing contributions from institutional sources seems to continue, we can hope to stabilise the financial situation of the WCC only by seeking new sources of funding. A convincing strategy for this task has been presented to the Executive Committee by the Office for Income Monitoring and Development, and the implementation of these plans has begun. The WCC offers a strong and convincing profile in its activities and should be able to attract support from non-traditional sources. These efforts will be successful only if they can rely on the active support of staff and members of the governing and advisory bodies. Any assistance which you can provide in this regard will be greatly appreciated.

I hope that the information provided in this letter will help you in exercising your co-responsibility for the life and work of the World Council and in your preparation for the meeting of the Central Committee in August/September. A provisional agenda and timetable for this meeting is enclosed, and further practical information will be provided in due course. I also enclose this year's Pentecost Message from the WCC Presidents asking you to give it wide distribution.

With thanks for your support, and my warm regards, I remain

Sincerely yours in Christ,

Konrad Raiser
General Secretary

Enclosures

Central Committee Draft Agenda
Pentecost Message

Draft Agenda: Central Committee, Geneva, 26 August - 3 September 2002 (as of 6 March 2002)

Sunday 25.8 75th Anniversary of Faith and Order	Monday 26th August	Tuesday 27th August	Wednesday 28th August	Thursday 29th August	Friday 30th August	Saturday 31st August	Sunday 1st September	Monday 2nd September	Tuesday 3rd September
7.00 - 8.00	BREAKFAST								
8.30 - 9.00	WORSHIP								
9.00 - 10.30	Opening Worship	Bible Study F&O Plenary	Bible Study Programme Report	Bible Study Special Commission	Committees	Committees	Worship in local churches	Small Groups	Reports
10.30 - 11.00	COFFEE								
11.00 - 12.30	Report of Moderator / Discussion Public Issues	F&O Plenary	Programme Report Search Committee	Special Commission	Committees	Committees		Reports	Reports Communication Session
12.30 - 14.30	LUNCH								
14.30 - 16.00	Report of the General Secretary/ Discussion	Padares	Padares	Committees	Committees			Reports	Closing Worship
16.00 - 16.30	TEA								
16.30 - 18.00	New Member Churches, Commissions, Finance	Plenary on Asia	Plenary on Ecumenical Study on Racism Public Issues	Committees	Committees			Closed Session Reports	
18.15 - 19.15	Small Groups	Regional Mtgs	Women's Mtg	Confessional Mtgs				Regional Mtgs	
20.00	DINNER								

Pentecost Message 2002

"Suddenly from heaven there came a sound like the rush of a violent wind...." (Acts 2:2; NRSV)

Holy Scripture depicts in simple language the event of the first Pentecost in the life of Christ's Church: "After his suffering Jesus presented himself alive to the apostles by many convincing proofs, appearing to them during forty days and speaking about the kingdom of God. While staying with them, he ordered them not to leave Jerusalem, but to wait there for the promise of the Father" (Acts 1:4).

The apostles, together with Mary the mother of Jesus and the other women, were gathered with one accord devoting themselves continuously to prayer (cf. Acts 1:14). The journey from Ascension to Pentecost is a period full of expectation, hope and faith. This reflects the mystery every human soul experiences as we await the coming of the Paraclete, the outpouring of the Holy Spirit, that great day of personal Pentecost when a human being, through the church and in the church, suddenly becomes the "temple of God" and the "temple of the Holy Spirit" (1 Cor 3:16; 16:19). The world, too, through the church and in the church, suddenly becomes the place where the kingdom of God is revealed "on earth as it is in heaven" (Mt 6:10).

The Paraclete, or Counselor, is present in the church and in the world. The Counselor's presence is ever experienced as it was by the disciples during the first Pentecost, when "... suddenly from heaven there came a sound like the rush of a violent wind, and it filled the entire house where they were sitting" (Acts 2:1-4).

"Like the rush of a violent wind!" It is obvious that this phenomenon was not "violent" in the sense of being evil, as violence is experienced in its usual forms. Normally, unexpected violence enters our lives in the most destructive ways: through brutality, terrorism, oppression of conscience, physical violence against young children, criminal passions, wars, cruelty, transgression of moral and social values, the humiliation of human being, dignity and personality, and all other manifestations of evil.

"Like the rush of a violent wind!" During these years that the World Council of Churches is observing the Decade to Overcome Violence, we are considering and coming better to understand what the presence of the Holy Spirit means in our lives. The "violent rush" of the Holy Spirit's coming differs fundamentally from the brutally aggressive irruption of violence and terrorism in the world. The sudden rush of the Spirit strikes witnesses as violent, yet it does not violate consciences and lives. It is violent, yet it is neither crude nor destructive. It is violent, yet it honours the image of God in human beings. It is violent in the sense that it contains God's Spirit, a Spirit that imparts enthusiasm and uplifts us, communicating joy and courage, offering ever new perspectives and strength. Indeed, the Holy Spirit inspires hope, faith and love: especially love for God and for our fellow human beings, a love that "casts out fear" (1 John 4:18).

Only the Paraclete's violent rush can overcome the brutal irruption of evil and violence in our lives and world.

"Let anyone who has an ear listen to what the Spirit is saying to the churches" (Rev 2:7, 11, 29; 3:6, 13, 22).

WCC presidents:

Dr Agnes Abuom, Nairobi, Kenya

Rev. Kathryn K. Bannister, Bison, KS, United States of America

Bishop Jabez L. Bryce, Suva, Fiji

H.E. Dr Chrysostomos, Metropolitan of the Senior See of Ephesus,
Istanbul, Turkey

H.H. Ignatius Zakka I Iwas, Damascus, Syria

Dr Kang Moon-Kyu, Seoul, Korea

Bishop Federico J. Pagura, Rosario, Argentina

Bishop Eberhardt Renz, Stuttgart, Germany

NOTAT

TIL: Mellomkirkelig Råd
FRA: Atle Sommerfeldt, Kirkens Nødhjelp

KOPI: (Styret i KN, LFKN)
DATO: 06.05.2002
REF.:

VEDR.: **UTVIKLINGEN I DEPARTMENT FOR WORLD SERVICE**

1. Bakgrunn

Det Lutherske Verdensforbund (LWF)s Department for World Service (LWS) er LWF's avdeling for internasjonal humanitær assistanse og bistand. LWS har tradisjonelt vært et internasjonalt, operasjonelt arbeid, dvs. at LWS har gjennomført prosjekter direkte til fordel for utsatte mennesker. Det har i lang tid vært uenighet om LWS's strategi, knyttet særlig til tre forhold:

- LWS's forhold til LWS's medlemskirker i landene de har programmer i
- LWS's rolle som direkte, gjennomførende organisasjon
- LWS's forhold til økumeniske strukturer

De senere år har det i tillegg vært betydelig strid om LWS 's forhold til ACT (Action by Churches Together), som fra 1995 har bygd seg opp til å bli det felles økumeniske organ for katastrofehjelp og rehabilitering etter katastrofer.

Disse tre (fire) strategiske forholdene er ikke løst, men det som de siste årene har vært omtalt som krisen i LWS, handler om et annet sett av konflikter. De viktigste er:

- LWS's karakter av å være en internasjonal, operasjonell aktør på det humanitære området, gir avdelingen et annet preg enn de øvrige avdelingene.
 Kvantitativt ser vi dette i økonomi (80-90% av LWS's totale omsetning), antall ansatte (20-30 ganger så mange som hele resten av føderasjonen), struktur (ca. 25 operasjonelle kontorer rundt omkring i verden), relasjon til omverdenen (opererer på en arena med meget betydelige aktører som 'konkurrerer' om de samme midlene i FN-systemet etc.) og oppdrag (ikke relasjonelt mellom lutherske kirker, men utenfor lutherske kirkers nedslagsfelt).
 Dette har ledet til en meget vanskelig situasjon når tendensen ellers i LWF er å samle organisasjonens ulike arbeidsledd med lite rom for de spesielle kravene LWS 's særpreg krever.
- kritikk av ledelse og drift (management) både av tidligere direktør og generalsekretær (som beskyldes for micro-management).
- styringsproblemer i økonomien som toppet seg ved Augusta Victoria Hospitalets skjebne midt på 90-tallet som truet LWF's økonomi og også avslørte generelt dårlig økonomistyring i LWS.

2. Utviklingen de siste to årene

LWS holder seg med et såkalt Annual Forum der LWS 's ledelse, sammen med representanter fra LWS 's Councils, Programkomité for WS og utvalgte ledere fra feltkontorer, møter 'related agencies', i korthet Kirkens Nødhjelps søsterorganisasjoner innenfor den lutherske familie og som finansierer en betydelig del av virksomheten i LWS i tillegg til å ha mandat fra LWF's medlemskirker til å drive samme type arbeid.

For to år siden holdt generalsekretær i FinnChurchAid et tydelig og kraftig oppgjør med situasjonen i LWS, og fikk støtte fra samtlige deltakere. Hovedpoenget var at LWS drives dårlig fordi LWS ikke har en styringsstruktur og en ledelse som gjør det mulig å operere som profesjonell, humanitær aktør.

Generalsekretæren tok signalet og gjorde to hovedgrep: Fikk vedtatt i Council 3 måneder etterpå en såkalt Standing Committee med bred (ikke bare agencies og representanter fra nord) og faglig basert deltakelse som fikk en form for styrefunksjon i innhold, om enn ikke formelt. Deretter ga han grønt lys for en såkalt Capacity assessment som hadde vært etterlyst i flere år. Da resultatet av denne ble kjent i januar 2001, var krisen dokumentert, både m.h.t. strategi og ledelse.

Generalsekretæren satte da i gang avvikling av direktøren, men samtidig ga han i beste fall meget utydelige signaler om hvilket rom han faktisk ville gi LWS, særlig i forhold til selvstendig budsjettstyring og personalforvaltning. Slik jeg får dette beskrevet, har det hele tiden vært en spenningsfylt situasjon mellom generalsekretær og Standing Committee, der SC føler seg lite hørt og brukt av generalsekretæren.

Spenningen står nå om hvordan en konkret skal gjennomføre en organisering av LWS som holder WS innenfor LWF, men samtidig gir LWS det rom som er nødvendig for dets profesjonelle overlevelse. Situasjonen er blitt dramatisk fra januar 2002, fordi Danida, som støtter Folkekirkens Nødhjelp i Danmark sitt LWS program, har frosset alle bevilgninger til LWS inntil de får godtgjort tilfredsstillende organisasjonsmessige endringer for å møte svakhetene omtalt i Capacity assessment. Dette er dramatisk fordi FKN/Danida er den største bidragsyter av 'related agencies' til LWS.

Denne striden har også vakt til live Geneves gamle ønske om å kunne forhandle direkte med såkalte 'backdonors' – i dette tilfelle Danida. Dette kan virke attraktivt, men bidrar verken til å bedre klima eller å løse de grunnleggende utfordringene.

3. Situasjonen pr. mai 2002

Standing Committee hadde møte i slutten av april. Jeg har ennå ikke fått det offisielle referatet, men budskapet er at der ser ut til at en finner en løsning på den aktuelle krise. SC har vedtatt en strategiplan for LWS som også ble drøftet i årets Annual Forum umiddelbart før SC's møte. Med denne strategiplanen har en i alle fall fått et dokument som egner seg til strategiske drøftinger, uten at de tunge strategiske utfordringene nevnt foran, er tilstrekkelig behandlet.

Ny direktør er også på plass, og rapportene fra SC er så langt positive. En skal likevel være oppmerksom på at selve prosessen med ansettelsen var slik at en ikke forsøkte å gi den nye direktøren et godt utgangspunkt.

4. Avsluttende kommentar

Atmosfæren har til dels vært forgiftet, og det er behov for et betydelig, tillitsskapende arbeid. Det virker som om det siste SC har skapt et nytt rom og en bedre atmosfære.

Fra Geneve blir det gjentatte ganger spurt hva som er den egentlige agenda. Til det er det to svar:

- Det første og viktigste er at tunge organisasjoner har gjort seg avhengig av LWS, det gjelder særlig dansker, finner, svensker, australiere og canadere. Dersom ikke LWS fungerer profesjonelt, er de selv i en dyp krise. Danskene har sagt dette i årevis, men er ikke hørt eller forstått. Og nå er krisen der.

Alternativet for disse er ikke å synke sammen med LWS, men som Kirkens Nødhjelp og tyskerne å skaffe seg flere og andre bein å stå på.

- Det andre er den mer grunnleggende diskusjonen om legitimiteten av en særegen luthersk World Service. I USA, New Zealand og Australia er World Service betegnelsen på en økumenisk struktur.

Det er selvfølgelig forståelig at LWF som organisasjon er urolig for denne debatten, gitt LWS's enorme, relative størrelse i organisasjonen. Men det er like fullt en nødvendig debatt. Kirkens Nødhjelp har tradisjonelt løftet dette spørsmålet, men i de senere år har denne ikke vært reist i særlig grad av en enkel grunn: Uansett hvordan man tenker relasjoner LWS og andre, internasjonale, kirkelige organisasjoner (metodistene, ortodokse, katolske, nasjonale) må organisasjonen fungere profesjonelt innenfor feltet.

AS
06.05.02